

Załącznik nr 1.

Wnioski z paneli tematycznych IV edycji „Wschodniego Kongresu Gospodarczego” w dniach 27 – 28 września 2017 r. Opera i Filharmonia Podlaska - Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku

27 WRZEŚNIA 2017 R. „WSCHODNI KONGRES GOSPODARCZY”

INAUGURACJA:

27 września 2017 r. | 9.00-11.00 |

Otwarcie, powitanie gości:

Wojciech Kuśpik, Prezes Zarządu, PTWP, inicjator Wschodniego Kongresu Gospodarczego

Jerzy Leszczyński, Marszałek Województwa Podlaskiego

Bogdan Paszkowski, Wojewoda Podlaski

Tomasz Kozłowski, Prezes, Podlaski Związek Pracodawców, Przewodniczący, Podlaskie Forum Gospodarcze, koordynator, Wschodni Klaster Budowlany

Odczytanie listu Pana Prezydenta Andrzeja Dudy skierowanego do zgromadzonych Gości

Cezary Kochalski, Doradca Prezydenta RP

„Wschodni Kongres Gospodarczy to inicjatywa o młodej metryce, ale o wysokim prestiżu, odpowiedź na uzasadnione aspiracje regionu” - napisał Prezydent Andrzej Duda w liście do uczestników Kongresu, odczytanym przez swojego doradcę, Cezarego Kochalskiego, w trakcie uroczystej inauguracji.

Wystąpienie Gościa Specjalnego:

Petar Djokić, Minister przemysłu, energetyki i górnictwa, Republika Serbska Bośni i Hercegowiny

Sesja inauguracyjna

Pomysł na Wschód

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Jerzy Leszczyński, marszałek województwa podlaskiego; **Jan Mikołuszko**, przewodniczący rady nadzorczej, Unibep SA, prezes zarządu, Polski Klaster Eksporterów Budownictwa; **Wolfgang Munch**, zastępca dyrektora wydziału ds. Polski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Komisja Europejska; **Jacek Socha**, wiceprezes, partner, PwC Polska Sp. z o.o.; **Sławomir Sosnowski**, marszałek województwa lubelskiego

Moderacja: **Igor Janke**, parter, Firma Doradcza Bridge Sp. z o.o., prezes zarządu, Instytut Wolności

Najważniejsze wnioski:

- Zrównoważony rozwój naszego kraju wymaga nadrobienia dystansu przez wschodnie województwa Polski, co wiąże się z koniecznością inwestycji, zwłaszcza w sferze infrastruktury. Tutejsze projekty ekonomiczne powinny łączyć się w przemysłowy, dalekosiężny system i tworzyć efekt synergii. Właśnie tak zostały ujęte te wyzwania w rządowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.
- Trwa przebudowa polskiej przedsiębiorczości. Teraz mamy do czynienia ze zmianą modelu rozwoju. Skończył się oparty o tanią siłę roboczą. Należy szukać innych rozwiązań, a nie o opartych o tanią siłę roboczą, nieprzyjazną dla pracowników, ale o system partnerski.
- Nastąpi przenoszenie podlaskich przedsiębiorstw na Wschód, bo płace np. na Białorusi są o połowę niższe, a w Polsce prawie nie ma bezrobocia.

- Teraz opieramy się o eksport na zachód, sprzedajemy głównie do Niemiec, Wielkiej Brytanii, Czech, Skandynawii – 70 procent naszego eksportu tam jest kierowanych. To cieszy. Ale przyszłość też jest na Wschodzie. I ta przyszłość dotyczy też rozwoju handlu i inwestycji z sąsiadami najbliższymi, ale i dalszymi, czemu służyć mógłby rozwój Jedwabnego Szlaku.
- Inwestowanie w infrastrukturę jest ważne jeśli chodzi o rozwój regionów, ale konieczne jest połączenie nauki (ośrodków akademickich) i biznesu. Polska Wschodnia też może być innowacyjna, Na tym trzeba budować.
- Brexit wstrząsnął UE, nie ulega wątpliwości, że to będzie miało wpływ. Należy szybciej realizować politykę spójności bez nadmiernej biurokracji. UE określana jest mianem mekki biurokracji, ale niech to nie przesłoni tego, co ważne – zwłaszcza, jeśli chodzi o wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, bo tu Polska wydaje się być bardziej biurokratyczna.
- Należy uświadomić sobie potrzebę dodatkowego wsparcia obszarów peryferyjnych UE, w tym Polski wschodniej. To nie chodzi o przepompowywanie pieniędzy bogatych do biednych. System wyrównywania szans musi funkcjonować, bo UE potrzebuje stabilizacji, solidarności, spójności.

27 września 2017 r. | 11.30-13.00

Przyszłość branży rolno-spożywczej w Polsce Wschodniej

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Edward Bajko, prezes zarządu, Spółdzielnia Mleczarska Spomlek; **Witold Boguta**, prezes zarządu, Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw; **Witold Karczewski**, prezes, Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku, wiceprezes zarządu, Contractus Sp. z o.o.; **Stefan Krajewski**, członek zarządu województwa podlaskiego; **Sławomir Mikos**, dyrektor zakładu produkcyjnego, CEDC International w Białymstoku

Moderacja: **Paulina Mroziak**, redaktor prowadzący, portalspozywczy.pl, **Magdalena Brzózka**, dziennikarz, portalspozywczy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Wysoka jakość, dobra marka, tradycja połączona z innowacyjnością, są to najważniejsze atuty naszych produktów spożywczych.
- Bogactwo kultury i przyrody naszego regionu przyczynia się do ciągłego rozwoju lokalnej, rodzinnej branży spożywczej.
- Rozwój większości gałęzi przemysłu wynika z rolnictwa i jest od niego uzależnione.
- Nasze atuty, to tradycyjne metody produkcji i bardzo wysoka jakość wyrobów.
- Nasz Region ma potencjał. Nie na wszystko mamy jednak wpływ. W pewnych przypadkach odległość jaka dzieli nas od Warszawy czy zachodnich aglomeracji jest atutem (czyste powietrze, bogactwo natury) z drugiej zaś strony podnosi koszty dystrybucji.
- Bardzo ważna jest współpraca pomiędzy firmami w danym Regionie (przykładem może być Polmos - kupuje zioła i owoce (np. pigwę) od naszych producentów).
- Embargo rosyjskie nie musi być tylko przeszkodą. Sytuacja ta spowodowała duże zmiany na rynkach, zakończyła wiele transakcji, jednak bardzo mocno zmotywowała Polski Rząd i polskich producentów do poszukiwania nowych rynków zbytu i realizacji nowych technologii.
- Np. embargo na jabłka spowodowało konieczność wyhodowania nowych odmian o jabłkach jednobarwnych, na które jest popyt na rynku zachodnim.
- W branży mleczarskiej jesteśmy potentatem. Mamy 20% udziału w krajowym rynku jeśli chodzi o produkcję mleka. Cena mleka, zwłaszcza w mleczarniach województwa podlaskiego jest bardzo dobra. Jednak jest to rynek dość zmienny. W Polsce nadprodukcja mleka wynosi ok. 30%. Eksportujemy również na rynki wschodnie, jednak w związku z embargiem zatraciliśmy Polskie Marki.
- Z dobrych, patriotycznych pobudek, popełnia się błąd, który będzie miał bardzo niekorzystne skutki dla polskich eksporterów – to propagowanie kupowania tylko tego co narodowe. To zjawisko pojawia się w większości krajów europejskich. Francuzi mają kupować, to co francuskie, Niemcy to co niemieckie, Polacy to co polskie... To może prowadzić do zachwiania eksportu również w Polsce.
- Mamy też znakomicie funkcjonujące firmy, które zajmują się przetwórstwem np. łososia, uprawą borówki amerykańskiej jak też firmy z branży zielarskiej.
- W Polsce Północno-Wschodniej mamy uprawę borówki amerykańskiej, która jest jedną z największych w Europie.
- Znakomicie rozwija się w Podlaskiem przemysł spirytusowy. Mamy w naszym województwie największy zakład produkcji spirytusu oparty na współpracy z innymi gałęziami branży spożywczej m.in. z rolnikami - skup zbóż, sadownikami, od których kupowane są owoce i firmami zielarskimi, które dostarczają ziół do wytwarzania wódek kolorowych – a należy podkreślić, że kolorowe alkohole stanowią w tej chwili 30 % rynku. Żubrówka sprzedawana jest w 65 krajach na całym świecie.
- Branża spirytusowej od lat dokucza „szara strefa” i uwarunkowania legislacyjne. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości była tworzona w latach 80-tych, teraz Polacy nie piją wódki, bardziej polubiliśmy piwo. Dysproporcje w traktowaniu producentów alkoholu są ogromne, przecież to branża spirytusowa przynosi 12.5 mld podatku, przy dużo niższej produkcji niż w sektorze browarniczym.
- Ekspansja na rynkach zagranicznych zaczyna napędzać turystykę.
- Przyjeżdżają turyści w poszukiwaniu tego regionu Puszczy Białowieskiej, tej tradycji, spokoju i są zachwyceni.

- Paneliści podkreślali zgodnie, że powrót na rynek rosyjski, nawet jeśli nastąpi nie będzie łatwy. Natomiast trudno jest zaistnieć, zwłaszcza pod własną marką na nowych rynkach zbytu. W Rosji nasze marki były rozpoznawalne, poszukiwane. Nawet jeśli tam wrócimy, to ten rynek już się zapełni. Będziemy mieli do czynienia z ostrą konkurencją. Teraz eksportujemy albo półprodukty, albo tzw. „no name”, które następnie są sprzedawane pod inną marką. Taki eksport nigdy nie będzie wysokomarżowy.
- Od kilku lat, poważnym problemem doskwierającym producentom trzody chlewnej i przetwórcom mięsa jest afrykański pomór świń. Sytuacja podlaskich producentów wędlin na lokalnym rynku jest bardzo dobra, natomiast trudno jest wyjść poza granice regionu.
- Wynika to w dużej mierze z niewiedzy. Potencjalni odbiorcy podejrzliwie patrzą na produkty z regionów, na których występuje asf.
- Mamy produkty najwyższej jakości, zdrowe, bezpieczne i ekologiczne. Kontynuujemy budowanie silnej marki. Trzymajmy się tego, co u nas najlepsze! Wzrastająca świadomość konsumentów przyniesie z czasem wymierne efekty dla naszych przedsiębiorców.

27 września 2017 r. | 11.30-13.00

Innowacje w strategiach województw Polski Wschodniej. Czy dogonimy świat?

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Dawid Cycoń, prezes, ML System SA; **Adam Gardocki**, partner zarządzający, Region AIP Białystok | Lublin, Inkubatory AIP; **Andrzej Parafiniuk**, prezes, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego; **Rafał Pawełczyk**, dyrektor zarządzający ds. korporacyjnych, Agencja Rozwoju Przemysłu SA; **Marek Szczepanik**, członek zarządu województwa świętokrzyskiego; **Jacek Wiśniowski**, burmistrz Lidzbarka Warmińskiego

Moderacja: **Rafał Kerger**, dziennikarz ekonomiczny, redaktor naczelny, WNP.PL i PortalSamorządowy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Istnieje duża trudność w jednoznacznym definiowaniu innowacyjności, często jest ona definiowana na wyrost biorąc pod uwagę tylko unikatowe rozwiązania, podczas gdy innowacyjność to również ulepszenia w tym co „robi” przedsiębiorstwo;
- W celu rozwijania innowacyjności potrzebna jest kultura innowacyjności – konieczność inwestycji w kapitał społeczny, system kształcenia, rozwój współpracy na linii samorząd-biznes-nauka (np. wykorzystanie infrastruktury uczelni na rzecz przedsiębiorstw, szkoły zawodowe –wyznaczającym potrzebne kompetencje i program kształcenia powinni być przedsiębiorcy);
- Innowacyjność powinniśmy budować na posiadanym lokalnym potencjale, np. nowoczesne rolnictwo i przetwórstwo, polityka zdrowotna, budownictwo; rozdrabnianie działań jest wątpliwe (we wszystko, a więc w nic); bez innowacyjności i specjalizacji będziemy tylko „montownią”;
- Przedmiotem dyskusji była również m.in. potrzeba finansowania młodych firm, start-upów, gdyż pomimo że projekty są mocno selekcjonowane, tylko mały odsetek tych przedsiębiorstw przetrwa; jeden z prelegentów przedstawiał potrzebę i zasadność finansowania start-upów na przykładzie swojej firmy, która tylko dzięki wsparciu znacząco się rozwinęła i dziś zatrudnia ponad 100 osób; w ostatnich latach powstało dużo infrastruktury sprzyjającej start-upom, jednakże nie jest ona wystarczająca – potrzebna jest przede wszystkim opieka merytoryczna/mentorzy, którzy wspomogą w pierwszych etapach rozwoju firmy.

27 września 2017 r. | 11.30-13.00

Samorząd terytorialny w Polsce i dialog społeczny

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Tomasz Andrukiewicz, prezydent Elku; **Mariusz Chrzanowski**, prezydent Łomży; **Bohdan Paszkowski**, wojewoda podlaski; **Czesław Renkiewicz**, Prezydent Suwałk; **Rafał Rudnicki**, zastępca prezydenta Białegostoku; **Maciej Żywno**, wicemarszałek województwa podlaskiego

Moderacja: **Bartosz Dyląg**, dziennikarz, PortalSamorządowy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Współpraca rządu i samorządu zawsze była trudna. Jednak obecnie w procesie legislacyjnym rząd nie konsultuje projektów ustaw z samorządami (przykład: Ustawa o systemie oświaty).
- Rząd odbiera wiele kompetencji samorządom, zwłaszcza wojewódzkim, które pełnią rolę stymulatora rozwoju regionalnego (przykład: ośrodki doradztwa rolniczego przekazane Ministerstwu Rolnictwa, likwidacja wojewódzkich zarządów melioracji i utworzenie spółki Wody Polskie, przekazanie administracji rządowej wojewódzkich funduszy ochrony środowiska).
- Na szczeblu regionalnym powinny działać komisje wzorowane na Komisji Współpracy Rządu i Samorządu. Wojewodowie powinni częściej konsultować się z samorządami.
- Należy przeprowadzić inwentaryzację (wspólnie – samorządy i strona rządowa) zadań publicznych w regionie i przypisać konkretne zadania odpowiednim instytucjom.

27 września 2017 r. | 11.30-13.00

Skuteczne dostosowanie się do wymagań współczesnego klienta

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Andrzej Nartowicz, prezes zarządu, Ideal Group Sp. z o.o.; **Katarzyna Rutkowska**, prezes zarządu, AC SA; **Wiktor Sidorczyk**, prezes zarządu, Arhelan Sp. z o.o.; **Konstanty Strus**, prezes zarządu, Przedsiębiorstwo Budowlane Konstanty Strus
Moderacja: **Maciej Kroenke**, dyrektor w dziale doradztwa biznesowego, PwC

Najważniejsze wnioski:

- „Łatwo już było” takie stwierdzenie padło podczas sesji tematycznej nt. skutecznego dostosowania się do wymagań współczesnego klienta. W czasach, które odznaczają się wyjątkową mobilnością we wszystkich aspektach życia, ludzie przede wszystkim szukają ułatwienia codziennych czynności, poszukują nowych, szybszych i maksymalnie upraszczających korzystanie rozwiązań (dobra mają być łatwo podane, blisko podane i szybko podane). Klient oczekuje podejścia indywidualnego, nie chce produktów masowych. Jest świadomy swoich decyzji zakupowych, porównuje, szuka najlepszej oferty.
- Trendy demograficzne, jakie wpływają na decyzje zakupowe to: zmniejszający się rozmiar gospodarstw domowych, przenoszenie się z mniejszych ośrodków administracyjnych do większych, zwieszenie dobrobytu – klient chce kupować produkty z „górnej półki”.
- Kanały on-line – klient nawet jeżeli nie robi zakupów w sieci, to szuka tam inspiracji.
- Konsolidacja w sektorze dystrybucji i handlu – podmioty zrzeszają się w sieci, coraz mniej jest małych, indywidualnych podmiotów handlowych. Zmianie ulega klasyczny układ, w którym producent przez dystrybutora, pośrednika dociera do klienta. Obecnie coraz częściej producent jest odsunięty od klienta końcowego, a dystrybutor często wie więcej o potrzebach klienta i dostosowuje się do nich (marki własne produktów, dobór asortymentu) często te informacje nie trafiają do producenta.

27 września 2017 r. | 11.30-13.00

Biznes jak rodzina

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Barbara Chwesiuk, prezes zarządu, Bialcon SA; **Arkadiusz Jaworowski**, dyrektor ds. handlowych, Suempol Sp. z o.o.; **Sergiusz Martyniuk**, prezes, Pronar Sp. z o.o.; **Henryk Owsiejew**, przewodniczący rady nadzorczej, Malow Sp. z o.o.; **Anna Rączkowska**, dyrektor w zespole ds. firm rodzinnych, Deloitte; **Adam Zdanowski**, współwłaściciel, dyrektor ds. eksportu, Zakład Mięsny "Wierzejki" J. M. Zdanowscy Spółka Jawna
Moderacja: **Jacek Ziarno**, I zastępca redaktora naczelnego, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł

Najważniejsze wnioski:

- Firmy rodzinne, bazujące na tradycji i pokoleniowości, stanowią gwarancję jakości wytwarzanych produktów lub usług.
- Stosowanie awansów pionowych zatrudnionych w firmie członków rodziny może spowodować zamknięcie się firmy na wsparcie ekspertów pochodzących zewnątrz, a tym samym izolację firmy przed nowatorskimi rozwiązaniami.
- Biznes rodzinny pozwala ułatwić start w życiu zawodowym młodszemu członkowi rodziny.
- Personel zarządzający w firmie rodzinnej lepiej mieć z zewnątrz, po to by mieć jasną sytuację w relacjach między członkami rodziny.
- Małe rodzinne firmy charakteryzuje większa elastyczność, szybkość przepływu informacji oraz reagowania i podejmowania kluczowych decyzji w strategicznych momentach ważnych dla funkcjonowania i przyszłości firmy. To je wyróżnia - mogą konkurować na rynku z dużymi firmami i korporacjami.
- W bardzo dużym stopniu wpływają na rozwój lokalny, utożsamiają się ze środowiskiem, w którym żyją i pracują.
- Sukces w prowadzeniu firmy rodzinnej w znacznej mierze zależy od jej struktury organizacyjnej oraz silnej osoby zarządzającej. Aby rodzinna firma mogła się rozwijać i mieć silną pozycję na rynku to ma mieć silnego lidera, ma być jasny podział zadań (ról).
- Zaletą prowadzenia firmy przez rodzinę jest wysokie zaufanie, lojalność i odpowiedzialność pracowników, ponieważ w większości są oni członkami rodziny i mają wspólny cel tj. prężny rozwój przedsiębiorstwa.
- Mocną stroną firmy rodzinnej jest perspektywiczne myślenie o własnej przyszłości w kategoriach przyszłości rodziny.
- Częstym problemem w firmie rodzinnej jest przekazanie władzy przez "nestora". Większość firm rodzinnych prowadzona jest w formie jednoosobowej działalności gospodarczej, co stwarza wielkie problemy w przypadku śmierci/wypadku osoby prowadzącej działalność – często firma upada, gdyż brak jest możliwości kierowania firmą przez kogośkolwiek innego.
- Niezbędna jest pomoc zewnętrzna doradcza dla firm mikro.
- Przepisy prawne utrudniające funkcjonowanie „rodzinnego biznesu”

27 września 2017 r. | 11.30-13.00

Mieszkanie Plus

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Piotr Fedorowicz, Dyrektor Biura Transakcyjnego, BGK Nieruchomości SA; **Artur Kaźmierczak**, prezes zarządu, Mzuri CFI; **Magdalena Malinowska-Wójcicka**, główny specjalista w Departamencie Mieszkalnictwa, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa; **Klemens Rydzewski**, prezes zarządu, Rydzewski Development; **Dariusz Stefaniuk**, prezydent Białej Podlaskiej; **Katarzyna Szpot-Prusak**, Starszy specjalista w Departamencie Mieszkalnictwa, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
Moderacja: **Aneta Wieczorek-Hodyra**, redaktor, PropertyNews.pl, PropertyDesign.pl, HouseMarket.pl; **Alicja Pietrowska**, dziennikarz, HouseMarket.pl

Najważniejsze wnioski:

- Program Mieszkanie Plus to rządowy program budowania przystępnych cenowo mieszkań na wynajem
- Lokale mieszkalne będą budowane na nieruchomościach, których właścicielem jest Skarb Państwa
- Głównym celem programu jest zapewnienie rodzinom stabilnych warunków do rozwoju, w tym do posiadania większej liczby dzieci
- Prawo ubiegania się o najem będą mieli wszyscy obywatele
- Program oprócz budowy lokali mieszkalnych przewiduje także domy jednorodzinne
- Program Mieszkanie Plus będzie powszechny i dostępny w każdym regionie Polski
- W lokalu takim będzie można prowadzić osobistą działalność gospodarczą (jeden z członków rodziny)
- Jednym z założeń programu jest też powrót do długoterminowego oszczędzania na cele mieszkaniowe, czyli utworzenie kas oszczędnościowo-budowlanych lub wyodrębnionych rachunków budowlano-mieszkaniowych
- Nie ustalona została granica wieku dla osób starających się o mieszkanie
- Pierwsze lokale mieszkalne w ramach rządowego programu zostaną przekazane do użytkowania już w czerwcu 2018 r. w Białej Podlaskiej
- Cena najmu mieszkania od rządu będzie uzależniona od lokalizacji oraz rodzaju umowy, na którą się zdecydujemy (najem z opcją dojścia do własności będzie droższy)
- Z programu skorzystają też osoby, które nie mogą dostać kredytu hipotecznego
- Z programu skorzystają osoby bądź rodziny, które nie mogą dostać mieszkania komunalnego, a ich zarobki są za małe, aby móc pozwolić sobie na wynajem lokum

Ponadto, uczestnicy podnosili następujące kwestie: Program powinien zakładać większy udział samorządów, oferowane mieszkania powinny spełniać nie tylko możliwie szeroki wachlarz standardów dla różnych grup społecznych, ale przede wszystkim odpowiadać potrzebom społeczności lokalnych i głównym wyzwaniom społecznym, tj. demografii i zmieniające się prawo oraz być komplementarnym z innymi rządowymi programami.

27 września 2017 r. | 13.45-15.00 |

Wpływ współpracy transgranicznej na rozwój Polski Wschodniej

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Cezary Cieślukowski, przewodniczący konwentu, Stowarzyszenie „Euroregion Niemen”, radny województwa podlaskiego; **Łukasz Kurzyna**, zastępca prezydenta Suwałk; **Roman Kaleta**, Prezes Zarządu Malow Sp. z o.o.; **Sergey Tkachenko**, naczelnik administracji, Wolna Strefa Ekonomiczna GrodnoInvest
Moderacja: **Maciej Perkowski**, kierownik, Zakład Prawa Międzynarodowego Publicznego, Uniwersytet w Białymstoku

Najważniejsze wnioski:

- Współpraca samorządów po obu stronach granicy jest bardzo ważna, trzeba ją wzmacniać i rozwijać również w programach w kolejnych perspektywach finansowych.
- Państwa powinno wspierać współpracę transgraniczną, ponieważ przynosi ona obopólne korzyści. A kluczem do sukcesu jest budowa silnego, trwałego partnerstwa.
- Trzeba budować więzi, zaufanie, dobre relacje, to przełoży się na realizację wspólnych projektów, które można finansować nie tylko ze środków unijnych, ale również prywatnych i publicznych.
- Problem, który obserwują partnerzy z Polski: u naszych sąsiadów za mało jest przedsięwzięć związanych z rozwojem kapitału ludzkiego, III sektora. Główny akcent położony jest na inwestycje infrastrukturalne. Natomiast, zdaniem Polski, inwestycja w człowieka to konieczny czynnik rozwoju i nie można go zaniedbywać.
- Dobra współpraca transgraniczna przekłada się również na lepsze warunki do rozwoju przedsiębiorstw. Firmy mogą dywersyfikować produkcję na rynki krajów sąsiednich, pozyskiwać pracowników i korzystają z efektów projektów transgranicznych, np. infrastruktury na granicach (szybsza komunikacja).
- Trzeba rozwijać współpracę państw bliźniaczych (nie tylko w ramach programów unijnych).

27 września 2017 r. | 13.45-15.00 |

Przedsiębiorczość, współpraca gospodarcza, otoczenie biznesu

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Leszek Dec, prezes, Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna; **Helmut Miernicki**, dyrektor zarządzający, ecoplus. The Business Agency of Lower Austria Ltd; **Heinrich Trapp**, starosta powiatu Dingolfing-Landau; **Wojciech Winogrodzki**, Podlaski Związek Pracodawców, prezes zarządu, T-Matic Grupa Computerplus Sp. z o.o.

Moderacja: **Tomasz Prusek**, prezes zarządu, Fundacja Przyjazny Kraj

Najważniejsze wnioski:

- Sukces rozwoju gospodarczego Dolnej Austrii to efekt właściwych decyzji ukierunkowanych na badania, rozwój i innowacje a także dogodny klimat gospodarczy, odpowiedni system edukacyjny czy inicjatywy wspierające lokalny biznes.
- Powiat Dingolfing-Landau w Niemczech to przykład rozwiniętego przemysłu z fabryką BMW zatrudniającą 23 tysiące pracowników oraz bogatą ofertą turystyczną. To powiat z rozwiniętym systemem edukacyjnym i dogodną infrastrukturą komunikacyjną. Do kluczowych należą takie branże jak gastronomiczna, budowlana, czy produkcja wyrobów ceramicznych.
- Bariery rozwoju przedsiębiorczości w województwie podlaskim jest niewystarczająca ilość wykwalifikowanych kadr. W związku z tym należy podjąć działania celem rozwoju szkolnictwa zawodowego, zintegrowanego z potrzebami rynku. Niezbędna jest tutaj współpraca uczelni z otoczeniem gospodarczym. Uczelnie powinny być ukierunkowane na praktykę.
- W przypadku SSSE, z uwagi na brak wykwalifikowanych kadr, inwestor często zmuszony jest do poszukiwania innej lokalizacji na prowadzenie swojej działalności.
- Struktura podaży systemu edukacji nie jest dostosowana do popytu. Współczesny biznes jest oparty o badania i osiągnięcia naukowe. Podlaska gospodarka potrzebuje wysoko wykształconych inżynierów, ponieważ nasz przemysł coraz więcej eksportuje na rynki rozwinięte. Nasze usługi informatyczne mają popyt na całym świecie.
- Na terenie województwa podlaskiego funkcjonują firmy, które angażują się w kształcenie zawodowe młodzieży. Po części wynika to z faktu, iż szkoły nie są w stanie dysponować urządzeniami wysokich technologii. Z drugiej strony, przedsiębiorcy mogą liczyć na dostępność wykwalifikowanych kadr.
- Jako przykład współpracy jednostek B&R, uczelni wyższych oraz biznesu przedstawiony został Program Technopol, koordynowany przez agencję landu wspierającą biznes Dolnej Austrii. Głównym jego celem jest wsparcie istniejących już struktur i jednostek B&R pod kątem intensywnego rozwoju technologicznego: od stadium patentu, nowej technologii, poprzez koordynację projektów badawczych, aż po wdrażanie nowo powstałych rozwiązań technologicznych w praktyce rynkowej.
- Problem braku wykwalifikowanych kadr jest znany także w powiecie Dingolfing-Landau w Niemczech. Firmy starają się tutaj pozyskiwać pracowników już podczas ich edukacji. Na terenie powiatu funkcjonuje szkoła zawodowa dla elektryków i elektromechaników. Jeżeli chodzi o zachęty do prowadzenia działalności gospodarczej, niezwykle istotna jest tutaj rola władz lokalnych. Podejmowane są działania mające na celu zapewnienie nie tylko warunków lokalowych ale także tworzenie przyjaznego otoczenia kulturalnego dla tych, którzy chcą prowadzić biznes.

27 września 2017 r. | 13.45-15.00 |

Start-upy w Polsce Wschodniej

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Anna Brussa, dyrektor, Departament Rozwoju Start-upów, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości; **Anna Daszuta-Zalewska**, dyrektor, Białostocki Park Naukowo-Technologiczny; **Maciej Kopczyński**, dyrektor ds. innowacji i rozwoju, Photon Entertainment; **Andrzej Parafiniuk**, prezes, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego; **Łukasz Siemieniuk**, partner zarządzający, Region AIP Białystok | Lublin, Inkubatory AIP, regionalny dyrektor Growth, Business Link; **Justina Stucka**, Associate Partner, Trinit Lithuania; **Mariusz Szmidt** – dyrektor pionu centrów i usług, Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.; **Paweł Tadejko**, ambasador, Startup Poland, kierownik studiów podyplomowych, Wydział Informatyki, Politechnika Białostocka

Moderacja: **Beata Cichocka-Tylman**, dyrektor, Innowacje i B+R, Dotacje i ulgi, PwC

Najważniejsze wnioski:

- Wszyscy przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu zwrócili uwagę na brak mentorów, Aniołów Biznesu w branży i biznesie; zwrócili uwagę, na brak doradztwa bieżącego „zanim zaczniesz”;
- Kolejnym problemem, na który zwrócono uwagę podczas panelu było połączenie biznesu z nauką; w tym miejscu zwrócono uwagę, iż start-upy potrzebują do pracy odpowiednich zasobów ludzkich (kapitału intelektualnego);
- Prelegenci podkreślili potencjał regionu podlaskiego, m.in. uczelnie wyższe, doskonale wyposażone parki naukowo-technologiczne, Podlaską Fundację Rozwoju Regionalnego, różnego rodzaju eventy (nie tylko te organizowane przez instytucje otoczenia biznesu); park naukowo-technologiczny prowadzi specjalny kalendarz

start-upowy, PARP oferuje platformy startowe dla Polski Wschodniej (wsparcie pośrednie i bezpośrednie, szeroki katalog kosztów kwalifikowalnych i co jest ważne bez pomocy de minimis);

- Kolejny temat poruszony na panelu dotyczył koncepcji idealnego start-upu (wyobrażenie prelegentów): zespół, który zna doskonale rynek, branżę, problemy i potrzeby (globalne) ludzi, zespół z kompetencjami składający się z techników, osób od sprzedaży, marketingu, dbających o finanse spółki i klienta; w idealnych start-upach powinny znaleźć się osoby, które nie po raz pierwszy „robią” biznes – takie osoby mają inne spostrzeżenia, niż osoby bez jakiegokolwiek doświadczenia; odpowiednia forma prawna ochrony pomysłu, nie tylko „po” ale również w trakcie jego powstawania (ochrona z pracownikami, deklaracje poufności, wszelkiego rodzaju porozumienia); podsumowując kluczem do sukcesu start-upa jest wiedza, umiejętności i doświadczenie praktyczne;
- Konkluzja końcowa/podsumowania/ po roku 2020: niezbędne są inwestycje w kapitał społeczny, w tym rozwijanie wiedzy u podstaw, w którym kierunku pójść, jakie pierwsze kroki uczynić, aby biznes był udany (wyzwanie dla UMWP); przekształcenie szkolnictwa zawodowego (unowocześnione i innowacyjne), w tym zmiana podejścia kształcenia zawodowego bezpośrednio w przedsiębiorstwie (praktyka + nauka zawodu) oraz odpowiednie wyposażenie np. warsztatów samochodowych (kształcenie na potrzeby rynku); należy rozwiązywać problem połączenia biznesu z nauką (rola Urzędów Marszałkowskich w kreowaniu współpracy); w dalszym ciągu należy utrzymać politykę spójności, nie tylko Polski Wschodniej, inwestować w dalszym ciągu w infrastrukturę.

27 września 2017 r. | 13.45-15.00 |

Finansowanie rozwoju firm prywatnych i rodzinnych

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Nina Dobrzyńska, zastępca prezesa, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości; **Sławomir Łuczak**, partner, szef praktyki firm rodzinnych i klientów prywatnych, Kancelaria Sołtysiński Kawecki & Szlęzak; **Eugeniusz Łuniewski**, właściciel, Zakłady Mięsne „Łuniewscy”; **Piotr Matwiej**, doradca zarządu, Zespół ds. Programów Publicznych i Środowisk Gospodarczych, Związek Banków Polskich; **Tomasz Modzelewski**, prezes zarządu, Paged SA; **Bogdan Rogaski**, prezes zarządu, Barter SA; **Piotr Woźniakiewicz**, wicedyrektor, praktyka polskich firm prywatnych, PwC

Moderacja: **Katarzyna Walterska**, dziennikarz, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł, WNP.PL

Najważniejsze wnioski:

- Przedmiotowy panel był poświęcony sukcesji – głównym przesłaniem było stwierdzenie, iż nie można dopuścić do sytuacji, aby wraz ze śmiercią właściciela umierała firma.
- W ramach programu POWER ma zostać wybranych 5 operatorów, którzy będą pomagać firmom w radzeniu sobie z sukcesją.
- Poza tym w I kwartale 2018 roku ma zostać uchwalona „Ustawa o zarządzie sukcesyjnym”. Analizowane propozycje mają na celu pomoc „osieroconym firmom”.

27 września 2017 r. | 13.45-15.00 |

Polska żywność – konsolidacja i ekspansja

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Wojciech Dąbrowski, prezes, EDPOL Food & Innovation Sp. z o.o.; **Filip Hewelke**, dyrektor rozwoju rynków zagranicznych, Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego PEPEES SA; **Andrzej Kowalski**, dyrektor, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB); **Stefan Krajewski**, członek zarządu województwa podlaskiego; **Krzysztof Przybył**, prezes, Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego

Moderacja: **Paulina Mroziak**, redaktor prowadzący, portalspozywczy.pl, **Adam Tubilewicz**, dziennikarz, portalspozywczy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Konkurować na rynku wewnętrznym i współpracować na rynkach międzynarodowych, utrzymywać wysoką jakość i szukać nowych, niszowych produktów, a także łączyć nowoczesność z tradycją.
- Jakość i wyjątkowość oferowanych produktów rolno-spożywczych z naszego regionu, coraz bardziej doceniana marka – to dobry prognostyk na przyszłość.
- Udział kapitału zagranicznego w polskich firmach jest niewspółmiernie duży w stosunku do polskiego kapitału w firmach zagranicznych. Należy tu walczyć o większą równowagę.
- Konsolidacja często jest dużą szansą, jednak może być też sporym zagrożeniem.
- Firmy produkujące identyczne asortymenty (zwłaszcza z jednego regionu) powinny się porozumiewać tak, abyśmy nie byli ofiarami konkurencji polsko-polskiej.
- Nie powinniśmy zupełnie zamykać się na produkty pochodzące z innych krajów, ponieważ to samo może spotkać naszych producentów.

27 września 2017 r. | 13.45-15.00 |

PPP – rola inwestycji prywatnych i infrastrukturalnych w rozwoju wschodnich regionów

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Mariusz Chrzanowski, prezydent Łomży; **Patryk Darowski**, zastępca dyrektora, Departament Finansowania Strukturalnego, Bank Gospodarstwa Krajowego; **Jarosław Dremlik**, dyrektor handlowy, Siemens Finance Sp. z o.o.; **Tadeusz Ferenc**, prezydent Rzeszowa; **Paweł Szaciłło**, dyrektor, Departament Partnerstwa Publiczno-Prywatnego, Ministerstwo Rozwoju,

Polska; **Marek Tobiacelli**, dyrektor, Dział Efektywności Energetycznej, Siemens Sp. z o.o.; **Wojciech Walulik**, burmistrz Augustowa. Moderacja: **Bartosz Mysiorski**, wiceprezes zarządu, Fundacja Centrum PPP

Najważniejsze wnioski:

- Instytucja „wykupu wierzytelności” proponowana w zmianach legislacyjnych przez MF jako zagrożenie dla projektów realizowanych w ramach PPP.
- Rosnąca rola Banku Gospodarstwa Krajowego na rzecz rozwoju systemu PPP w Polsce – zaangażowanie we współpracy samorządów z przedsiębiorcami oraz organami adm. centralnej.
- W chwili obecnej projekty realizowane w ramach PPP to prawie wyłącznie projekty samorządowe.
- Perspektywa ograniczenia źródeł finansowania z instrumentów UE spowoduje, iż projekty w ramach PPP będą przyszłością i jednym z głównych czynników rozwoju społeczności lokalnych i nie tylko.
- W chwili obecnej rozwój systemu PPP ograniczony jest przede wszystkim dużą dostępnością środków europejskich oraz systemów kredytowych – bardziej przyjaznych i łatwiejszych do osiągnięcia przez większość jst.
- Rynek realizacji projektów w ramach PPP w Polsce jest zbyt krótkotrwały, by już teraz móc rzeczowo ocenić i wykazać ich rzeczywistą efektywność.
- Niezwykle istotna pozostaje wciąż rola administracji centralnej na rzecz propagowania systemu PPP wśród samorządów lokalnych, jak też ich społeczności (szkolenia systemowe, działalność informacyjna).
- Dramatyczna dysproporcja w realizacji projektów PPP pomiędzy Polską Wschodnią a pozostałą częścią kraju – przyczyny: ogromne zapóźnienie komunikacyjne powodujące konieczność realizacji w pierwszej kolejności projektów infrastrukturalnych finansowanych ze środków UE; niewielki interes ekonomiczny po stronie podmiotów prywatnych z uwagi na niski poziom uprzemysłowienia; pokutująca mentalność oraz niechęć wobec podmiotów prywatnych; dużo niższa świadomość i wiedza na temat systemu PPP oraz możliwości, jakie stwarza na rzecz rozwoju jst.
- Zmiany, jakie muszą zajść w Polsce, by PPP rozwijało się na miarę naszych możliwości:
 - Praca u podstaw: profilowe oraz podstawowe szkolenia kierowane do jst, jak i podmiotów prywatnych,
 - Konieczność doskonalenia regulacji prawnych kształtujących obszary na styku sfery publicznej z prywatną,
 - Działalność na rzecz wzrostu wzajemnego zaufania oraz partnerstwa na linii jst – podmioty prywatne.
 - Konieczność wzrostu liczby projektów w ramach PPP realizowanych na poziomie rządowym – „przykład idzie z góry”;
 - Działania na rzecz szacunku dla przedsiębiorczości, jako generatora rozwoju – bez tego nie ma zaufania i partnerstwa.

27 września 2017 r. | 15.30-17.30 |

Fundusze europejskie i finansowanie inwestycji

Wystąpienie:

Wolfgang Munch, zastępca dyrektora wydziału ds. Polski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Komisja Europejska

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Nicolas Brookes, dyrektor do spraw polityki regionalnej, Konferencja Peryferyjnych Regionów Nadmorskich Europy (CPMR); **Nina Dobrzyńska**, zastępca prezesa, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości; **Jerzy Leszczyński**, marszałek województwa podlaskiego; **Wojciech Magnowski**, dyrektor, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; **Wolfgang Munch**, zastępca dyrektora wydziału ds. Polski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Komisja Europejska; **Paweł Lisowski**, dyrektor ds. współpracy z jst, Bank Gospodarstwa Krajowego; **Marek Szczepanik**, członek zarządu województwa świętokrzyskiego; **Wallis Goelen Vandebrock**, kierownik działu ds. Polski, Czech i Słowacji, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

Moderacja: **Rafał Kerger**, dziennikarz ekonomiczny, redaktor naczelny, WNP.PL i PortalSamorzadowy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Polska Wschodnia dokonała ogromnego postępu w ostatnich latach – m.in. w infrastrukturze transportowej czy nauce. Jest to „success story” polityki spójności. Komisja Europejska liczy, że ten makroregion będzie się nadal rozwijać.
- Istnieje wiele znaków zapytania dotyczących nowej perspektywy finansowej po 2020 roku. Związane jest to przede wszystkim z Brexitem i zmniejszeniem wpływów do unijnego budżetu. Jednym z takich znaków zapytania jest możliwość inwestycji w infrastrukturę.
- Potencjalne ryzyka dla polityki spójności związane z nową perspektywą to m.in.: nowe priorytety UE (więcej pieniędzy na rozwiązanie problemu migracji), budżet dla strefy euro, powiązanie priorytetów i celów z promowaniem europejskich wartości takich, jak demokracja, ograniczony czas na negocjacje budżetowe.
- Polityka spójności (w tym fundusze na infrastrukturę, ale też na inwestycje w kapitał społeczny) powinna nadal wyrównywać różnice pomiędzy regionami rozwiniętymi i peryferiami UE. Politykę spójności należy też wykorzystywać do wdrażania reform strukturalnych.

- Inwestycje w infrastrukturę w Polsce Wschodniej są ciągle bardzo ważne i konieczne dla rozwoju makroregionu. Nie możemy się jednak skupiać np. na drogach lokalnych, bo wówczas może zabraknąć środków na tak ważne dziedziny, jak np. badania i nauka.
- Wskaźniki wykorzystania środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce Wschodniej są dość dobre, zarówno jeśli chodzi o liczbę składanych wniosków, kontraktację i poziom wykorzystania funduszy. UE pracuje nad Filarem Praw Socjalnych, czyli jednakowym standardem socjalnym (w zakresie np. dostępu do rynku pracy, edukacji i szkoleń, bez dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, wyznanie, poziom sprawności czy orientację seksualną).
- Trzeba głośno mówić o efektach polityki spójności, które obecnie nie są dostatecznie promowane.

27 września 2017 r. | 15.30-17.00 |

Eksport i inwestycje zagraniczne

Prelegenci biorący w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Robert Hanisz, dyrektor operacyjny, MPPB J.W. Ślepski; **Witold Karczewski**, prezes, Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku, wiceprezes zarządu, Contractus Sp. z o.o.; **Wojciech Kot**, współzałożyciel, Delphia Yachts Sp.j.; **Jan Mikołuszko**, przewodniczący rady nadzorczej, Unibep SA, prezes zarządu, Polski Klaster Eksporterów Budownictwa; **Tomasz Pisula**, prezes zarządu, Polska Agencja Inwestycji i Handlu; **Jacek Szugajew**, dyrektor zarządzający, Bank Gospodarstwa Krajowego

Moderacja: **Adam Sofuß**, dziennikarz, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł, WNP.PL

Najważniejsze wnioski:

- Polskie firmy powinny pracować nad budowaniem własnych marek, zamiast występować w roli podwykonawców. Rozwijanie działalności eksportowej wydatnie zwiększa tempo doskonalenia się firmy i radykalnie przyspiesza proces jej unowocześniania {Jan Mikołuszko (Unibep), Jacek Szugajew (BGK)}
- Bank Gospodarstwa Krajowego znacząco zwiększył swoją rolę we wspieraniu działań eksportowych udzielając kredytów dla odbiorców i nabywców usług i produktów dostarczanych przez polskie firmy. Firmy-eksporterzy z województwa podlaskiego powinny zwiększyć swoją współpracę z BGK i innymi instytucjami (KUKE, Polska Agencja Inwestycji i Handlu, Polski Fundusz Rozwoju), bo dzięki temu mogą zaistnieć na nowych rynkach zagranicznych i dodatkowo zmniejszyć ryzyko finansowe takiej działalności (dzięki poręczeniom i ubezpieczeniom kredytów). {Jacek Szugajew (BGK)}
- Najbardziej perspektywicznymi kierunkami działań eksportowych w ocenie PAIH są obecnie Iran i Angola. Nie możemy też zaniedbywać rynków Białorusi, Rosji i Ukrainy. Ważne jest budowanie przyczółków, choć rozwój ekspansji gospodarczej na rynkach dawnego ZSRR będzie dużo wolniejszy niż gdzie indziej. Warto jednak być stale gotowym na liberalizację sytuacji gospodarczej w tych krajach, żeby nie dać się wyprzeć przez inne kraje Europy Zachodniej. {Tomasz Pisula (PAIH)}
- Kluczem powodzenia w działalności eksportowej jest opracowanie dobrego produktu/usługi. Konieczne jest też przyspieszenie procesu kształcenia i doskonalenia kadr, bo jest to obecnie największy hamulec w rozwoju firm. Witold Karczewski, IPH w Białymstoku
- Konieczne jest szybsze reagowanie polskich uczelni na potrzeby firm, bo na rynku pracy jest zbyt mało specjalistów i firmy prowadzą ze sobą walkę o ich pozyskiwanie {Wojciech Kot, Delphia Yachts Sp.j., Robert Hanisz, MPPB J.W. Ślepski}

27 września 2017 r. | 15.30-17.00 |

Spotkania gospodarcze Polska-Litwa

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Robert Juodka, adwokat, partner zarządzający, Kancelaria Adwokacka PR1MUS Attorneys at law; **Dariusz Koc**, dyrektor, Krajowa Agencja Poszanowania Energii; **Łukasz Mazur**, przedstawiciel techniczny w Białymstoku, Atlas Sp. z o.o.; **Czesław Renkiewicz**, Prezydent Suwałk; **Beata Sadowska**, Narodowa Agencja Poszanowania Energii oddział Białystok; **Vaclav Stankevič**, konsul, Konsulat Republiki Litewskiej w Sejnach; **Michał Staszalek**, wiceprezes zarządu, Investbud Holding Sp z o.o. Sp.k.; **Simona Ramanauskienė**, kierownik, Dział Realizacji Programu Dystrybucji, Agencja Poszanowania Energii, Litwa; **Renata Rudnicka**, dyrektor wykonawczy, Polsko Litewska Izba Handlowa

Moderacja: **Jerzy Karasiuk**, radca, kierownik Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej

Najważniejsze wnioski:

- Termomodernizacja budynków – głęboka termomodernizacja: brak świadomości w zakresie analiz optymalnych (KAPE S.A.)
- Wskazano przykłady termomodernizacji budynków wykonanych przez Krajową Agencję Poszanowania Energii (KAPE S.A.): PKP Płock, Dom pasywny BABICE STARE (Zielonki Wieś), Przedszkole WIDAWA-LEMUR, Budynek mieszkalny z lokalami socjalnymi – NF40

- Omówiono polskie doświadczenia w zakresie termomodernizacji budynków, przede wszystkim kwestie regulujące (Beata Sadowska, Politechnika Białostocka, NAPE S.A. Oddział Białystok): Ustawa z dnia 21.11.2008 r. o wspieraniu termomodernizacji budynków i remontów, (termomodernizacja – unowocześnienie ciepłote budynków); Audyt energetyczny – jako narzędzie oceny opłacalności i efektywności modernizacji; Należy sporządzać świadectwa charakterystyki energetycznej budynku; wskazano możliwe ograniczenia zużycia energii, przede wszystkim kompleksowa termomodernizacja umożliwia oszczędność energii do 42%.
- Litewskie doświadczenia w zakresie efektywności energetycznej i termomodernizacji budynków (Simona Ramanauskienė, Litwa): nacisk na efektywność energetyczną, modernizację i politykę inwestycyjną; Wsparcie rządu w zakresie termomodernizacji budynków – organizacja CPO (Centrine Perkancioji Organizacija); Wykonywany jest audyt energetyczny oraz certyfikat energetyczny.
- Porównano dwa systemy: polski i litewski, najważniejsze wnioski to (Dariusz Koc): Efekt i środki te same; System termomodernizacji jest bardziej kontrolowany na Litwie; Podobne audyty energetyczne.
- Przedstawiono główne założenia działalności Kancelarii Adwokackiej PR1MUS Attorneys at law – Robert Juodka
- Doświadczenie Miasta Suwałki w zakresie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych – projekty zrealizowane i plany (Czesław Renkiewicz, prezydent Suwałk)
- Przedstawiono ofertę firmy Atlas Sp. z o.o.

27 września 2017 r. | 15.30-17.00 |

Wydarzenie towarzyszące: TOP Start-up Polski Wschodniej

W bieżącej edycji konkursu TOP Start-up Polski Wschodniej 2017 wpłynęły zgłoszenia 44 start-upów. Podczas IV edycji WKG ogłoszono laureatów konkursu Top 10 start-up Polski Wschodniej. Wyróżnione przez jury pomysły reprezentowały różnorodne branże - automatyka i robotyka, budownictwo, EdTech, internet rzeczy, IT, ogrodnictwo i wystrój wnętrz, reklama i marketing, rozrywka elektroniczna i wirtualna rzeczywistość, technologia biomedyczna oraz software house. Najwyżej doceniony przez jury konkursu okazał się start-up „RiftCat”, który stworzył Vridge, tj. oprogramowanie, które szybko i wygodnie przenosi użytkowników w świat wirtualnej rzeczywistości.

27 września 2017 r. | 15.30-17.00 |

Nieodkryty potencjał mniejszych miast. Jakość życia ma znaczenie

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Tomasz Andrukiewicz, prezydent Elku; Jarosław Borowski, burmistrz Bielska Podlaskiego; Radosław Dobrowolski, burmistrz Supraśla; Czesław Najmowicz, burmistrz Ostródy; Wojciech Walulik, burmistrz Augustowa; Jacek Wiśniowski, burmistrz Lidzbarka Warmińskiego

Moderacja: Adam Walicki, prezes zarządu, Resursa Podlaska

Najważniejsze wnioski:

- Dyskusja panelowa dotyczyła następujących tematów: Cittaslow – małe miasta alternatywą dla zabieganych aglomeracji; dziedzictwo sposobem na promocję miast; przyszłość mniejszych miast – kierunki rozwoju.
- Każde miasto jest inne i każde miasto powinno wypracować sobie kierunki rozwoju.
- Mniejsze miasta potrzebują więcej wsparcia.
- Miasto to nie tylko budynki ale też ludzie i ich marzenia.
- Turystyka i uzdrowiska w małych miastach to nie wszystko, potrzebne są fabryki nieszkodzące środowisku.
- Mieszkańcy dużych miast lubią spędzać czas z dala od natłoku, hałasu, spalin.
- Łatwo jest wybudować drogę, plac zabaw i inne jednak najtrudniej jest zmienić sposób myślenia obywateli.
- Historia miast jest często ich potencjałem rozwojowym. Dziedzictwo jest ciągłym zadaniem i powinnością dla miasta aby je odkrywać. Miasto jest nigdy nieskończonym projektem. Miasta często stawiają na dziedzictwo przyrodnicze.
- To że w różnych miastach jest taka sama ideologia nie znaczy, że miasta te są takie same.
- Najważniejszymi kierunkami w których miasta planują/deklarują swój rozwój są turystyka, uzdrowiska, przemysł zwłaszcza ekologiczny stawiający na nowe technologie, mądre angażowanie mieszkańców w życie miasta. Wykorzystanie lokalnego potencjału w aspekcie gospodarki, środowiska naturalnego czy innych elementów jako ważnych czynników, motoru napędowego rozwoju mniejszych miast
- Otwarcie i odwagę w myśleniu oraz sprawność i przedsiębiorczość w działaniu „menedżerowie” czyli zarządcy miast kluczem do budowania i realizacji strategii ich rozwoju
- Myślenie o rozwoju w kategoriach wartości szansą na budowanie mniejszych miast jako „małych ojczyzn”
- Wielokulturowość i gościnność mniejszych miast to zachęta dla turystów.
- Popularnym czynnikiem aktywizacji społeczności lokalnej są budżety obywatelskie.

28 WRZEŚNIA 2017 R. „WSCHODNI KONGRES GOSPODARCZY”

28 września 2017 r. | 9.00-11.00 |

Najbliższa Europa

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Arnoldas Abramavicius, wiceprzewodniczący, Europejski Komitet Regionów, członek Komisji Gospodarczej i Monetarnej; **Margulan Baimukhan**, ambasador Kazachstanu w Polsce; **Wojciech Balczun**, prezes zarządu PKP Cargo w latach 2008- 2013, prezes zarządu Kolei Ukraińskich w latach 2016-2017; **Andrzej Drozd**, wiceprezes, Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza; **Adam Eberhardt**, dyrektor, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia; **Kazimierz Zdunowski**, prezes, Polsko-Białoruska Izba Handlowo-Przemysłowa

Moderacja: **Olaf Osica**, dyrektor projektu rynki zagraniczne, Grupa PTWP

Najważniejsze wnioski:

- Podczas panelu podjęto dyskusję na temat rozwojowych szans oraz barier krajów tworzących obszar dawnych jak też i obecnych wpływów politycznych i gospodarczych Rosji, a jednocześnie stanowiących najbliższe wschodnie sąsiedztwo Unii Europejskiej.
- Dziedziny takie jak gospodarka, wymiana handlowa i inwestycje mogą wpłynąć na zbliżenie państw europejsko-azjatyckiego pogranicza do Europy w kontekście kulturowym, ekonomicznym i politycznym. Głównymi hamulcami rozwoju i współpracy z Europą państw regionu są działania Rosji będące przyczyną permanentnego kryzysu w tym rejonie świata oraz rola struktur oligarchicznych w gospodarce i życiu publicznym.
- Grono międzynarodowych panelistów podjęło dyskusję na temat zróżnicowanej sytuacji takich krajów jak Ukrainy i Kazachstanu jak również Gruzji i Azerbejdżanu.
- W państwach obszaru postsowieckiego w dalszym ciągu trwa kryzys. Pomimo 28 lat status peryferyjny tego obszaru pogłębia się. (**Adam Eberhardt**, dyrektor, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia).
- Część krajów, m. in. Gruzja, Mołdawia czy Ukraina dąży do integracji z UE. Głównym hamulcem tych działań jest Rosja.
- Kraje: Białoruś, Armenia i Azerbejdżan kroczą swoją własną ścieżką w kierunku wschodnim. Nie należy krytykować tej polityki, jednak pewne działania będą musiały być podejmowane. Kazachstan staje się regionalnym prymusem. Gospodarka tego kraju dynamicznie rośnie. Korzystają z tego polskie firmy. (**Arnoldas Abramavicius**, wiceprzewodniczący, Europejski Komitet Regionów, członek Komisji Gospodarczej i Monetarnej).
- „Bez wątpienia Unia Europejska i kraje członkowskie pozostają ważnym partnerem ekonomicznym dla Kazachstanu. Cała Unia jest dużym partnerem handlowym Kazachstanu i to niezależnie od odległości. Z Niemcami mamy obroty handlowe rzędu 7 mld dolarów. Polska w tej części Europy jest naszym „number one”. Mamy średnio 1 mld dolarów obrotów.” – stwierdził **Margulan Baimukhan**, ambasador Kazachstanu w Polsce.
- Kazachstan prowadzi politykę długookresową i dużo robi ku własnemu rozwojowi ekonomicznemu. Stara się być globalnym partnerem. Ponadto kraj ten otwiera nowe relacje przez Polskę bliżej Europy. Przez aspekty gospodarcze Kazachstanu zyskuje też Polska.
- Model gospodarczo-polityczny Ukrainy utrudnia skuteczną transformację. Pomimo tego prowadzone są tam inwestycje takich krajów jak: USA, Kanady czy też krajów Europy Zachodniej.
- Cała gospodarka Ukrainy uzależniona jest od transportu kolejowego.
- „Wpływ tego systemu oligarchicznego jest gigantyczny. On jest moim zdaniem największą przeszkodą w tym żeby Ukraina zaczęła się rozwijać zgodnie ze standardami zachodnimi” – powiedział **Wojciech Balczun**, prezes zarządu PKP Cargo w latach 2008- 2013, prezes zarządu Kolei Ukraińskich w latach 2016-2017.
- „Decyzje ekonomiczne są podejmowana w interesie konkretnych grup, a nie państwa”-podkreślał **Wojciech Balczun**.

28 września 2017 r. | 9.00-11.00 |

Kierunki rozwoju systemu ochrony zdrowia w Polsce

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Agnieszka Biała, zarządcza, "Szpital Giżycki" Sp. z o.o. w restrukturyzacji; **Bogdan Dyjuk**, członek zarządu województwa podlaskiego; **Janusz Bogdan Dziecioł**, prorektor ds. klinicznych i kształcenia podyplomowego, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku; **Cezary Ireneusz Nowosielski**, dyrektor, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Zespolony im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku; **Marek Skarzyński**, dyrektor, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Pisz; **Joanna Szeląg**, wiceprezes, Podlaski Związek Lekarzy Pracodawców Porozumienie

Zielonogórskie; **Dariusz Wasilewski**, ekspert rynku ochrony zdrowia, Fundacja Republikańska; **Adam Robert Wiński**, zastępca dyrektora ds. medycznych, Podlaski Oddział Wojewódzki, Narodowy Fundusz Zdrowia; **Danuta Zawadzka**, dyrektor, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Augustowie
Moderacja: **Piotr Wróbel**, zastępca redaktora naczelnego, Rynek Zdrowia

Najważniejsze wnioski:

- Ryczałtowy sposób finansowania świadczeń opieki zdrowotnej, z założenia ma zapewnić stabilność finansowania podmiotów leczniczych zakwalifikowanych do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (tzw. sieci szpitali). Może być szansą dla szpitali objętych postępowaniami restrukturyzacyjnymi. Finansowanie świadczeń w tym systemie powinno być adekwatne do rzeczywiście ponoszonych kosztów przy realizacji świadczeń zdrowotnych, powinno również uwzględniać rzeczywistą skalę działalności podmiotów leczniczych;
- Istnieje zagrożenie, iż wprowadzenie nowego modelu finansowania świadczeń zdrowotnych w sieci nie przyczyni się do poprawy dostępności świadczeń opieki zdrowotnej, w tym do skrócenia czasu oczekiwania. Skrócenie kolejek do określonych porad medycznych jest możliwe w sytuacji wprowadzenia na rynek usług medycznych dodatkowych środków finansowych umożliwiających dywersyfikację przychodów podmiotów leczniczych oraz dodatkowego potencjału kadrowego;
- Zmiany w organizacji nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej będą wielkim wyzwaniem dla dyrektorów szpitali znajdujących się w sieci, bowiem będą zmuszeni zmierzyć się nie tylko z niedoborem kadr medycznych, ale również z niższym niż dotychczas poziomem finansowania tych świadczeń;
- System koordynowanej opieki zdrowotnej jest potrzebny w Polsce. Koordynacja opieki zdrowotnej przyczyni się do optymalizacji decyzji medycznych, a także funkcjonowania poszczególnych elementów systemu opieki zdrowotnej w jej ekonomicznym i merytorycznym aspekcie. Niezbędne jest dostosowanie systemów informatycznych w celu efektywnej wymiany informacji medycznej pomiędzy jednostkami: podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej i szpitalami.

28 września 2017 r. | 11.30-13.00 |

Brama na Wschód. Transport, infrastruktura, handel

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Przemysław Dac, zastępca dyrektora, Departament Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej; **Ignas Degutis**, CFO, członek zarządu, RB Rail AS; **Karolis Sankovskis**, zastępca prezesa – dyrektor, Dyrekcja Infrastruktury Kolejowej, prezes, JSC Rail Baltica Statyba; **Tadeusz Sobotnik**, dyrektor biura przygotowania inwestycji, PKP Polskie Linie Kolejowe SA; **Sergey Tkachenko**, naczelnik administracji, Wolna Strefa Ekonomiczna GrodnoInvest
Moderacja: **Piotr Stefaniak**, dziennikarz, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł, WNP.PL

Najważniejsze wnioski:

- Położenie Litwy sprzyja rozwojowi transportu czego dowodem jest 15% udział transportu w PKB. Głównie jest to tranzyt, a głównym kierunkiem w tranzycie jest Obwód Kaliningradzki – Rosja. Konieczne jest rozszerzenie tranzytu o Polskę przez rozbudowę i modernizację przejścia granicznego w Braniewie.
- Obecnie 240 tys. kontenerów rocznie przepływa korytarzem z Azji do Europy, a tylko 4 tys. kontenerów (TEU) przewożonych jest koleją. Przyczyną tak niskiego przepływu drogą kolejową jest przede wszystkim konieczność przeładunku z torów szerokich na wąskie, ale jak zaznacza [Tadeusz Sobotnik](#) - dyrektor biura przygotowania inwestycji, PKP Polskie Linie Kolejowe SA jest jeszcze jedna przyczyna – przejście graniczne i wszelkie procedury przy przeładunku i przy przekraczaniu granicy. Gdyby odbywało się to na bocznicę kolejowej to byłoby dużo sprawniej („jak na taśmie produkcyjnej”) – w tym obszarze wciąż pozostaje wiele do zrobienia i konieczne są wielostronne działania w tym kierunku.
- Kluczowe znaczenie Rail Baltiki, która ma już 8070 km w trzech krajach Estonii, Litwie i Łotwie - jest też niezwykle istotna, gdyż łączy się z *Arctic Corridor*.
- Obecnie w Polsce żegluga śródlądowa jest w stanie krytycznym, a właściwie jej nie ma - jest niedrożna. Jej włączenie w transport krajowy wymaga wielu lat planowania, analiz i inwestycji. W planach bardzo odległych jest udrożnienie Dolnej Wisły w stronę Brześcia, dalej przez Ukrainę do Morza Czarnego. Również planowana jest budowa multimodalnego terminalu przeładunkowego ze statków na kolej.
- Materiały jakie przewożone są drogą wodną to głównie materiały sypkie, niebezpieczne, chemia a przede wszystkim gabaryty – to dzięki nim w ogóle jeszcze żegluga się utrzymuje.
- Porty Szczecin-Świnoujście i Trójmiejski są bardzo zainteresowane rozwojem portów i żeglugi i przygotowują wiele planów i ekspertyz.
- Priorytetem w udrożnieniu drogi wodnej E-40 jest budowa stopnia kaskady w okolicy Włocławka, gdyż grozi tam katastrofa budowlana. Planowane jest to w przeciągu najbliższych kilku lat.
- Kaskadyzacja Dolnej Wisły jest inwestycją ważną nie tylko z punktu widzenia transportu, ale też w związku z ochroną przeciwpowodziową, rozwojem turystyki i rozwojem energetyki (budowa elektrowni wodnych).
- PKP PLK nie zainwestuje w budowę torów szerokich w najbliższych latach, gdyż na dzień dzisiejszy w Siemianówce i Kuźnicy istnieją odcinki szerokotorowe z przejściami na medium europejskie.

- PKP PLK do 2020r. zmodernizuje odcinki Sadowne – Czyżew i Czyżew – Białystok; do 2023 r. odcinek Białystok – Elk. Modernizacja odcinka Elk – Trakiszki jest brana pod uwagę w dłuższej perspektywie. Po zmodernizowaniu tych odcinków pociąg osiągnie prędkość 160km/h. Aby pociąg osiągnął prędkość powyżej 200 km/h trzeba zmodernizować 51 przejazdów kolejowych.
- Kluczową wciąż pozostaje rola samorządów lokalnych w przedmiocie modernizacji kolei – ich udział na rzecz rozwoju tego obszaru zasługuje na szacunek, ale wciąż konieczna jest intensyfikacja działań.

28 września 2017 r. | 11.30-13.00 |

Energia na Wschodzie. Jak zapewnić bezpieczeństwo energetyczne?

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Saulius Bilys, dyrektor generalny, AB AmberGrid; **Ireneusz Chojnacki** - publicysta, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł, wnp.pl; **Agnieszka Przesmycka**, Departament Energii Odnawialnej, Ministerstwo Energii; **Andrzej Pruszkowski**, wiceprezes zarządu, PGE Dystrybucja SA; **Daivis Virbickas**, dyrektor generalny, AB Litgrid; **Maciej Zajkowski**, Wydział Elektryczny, Politechnika Białostocka, Przedstawiciel Podlaskiej Inicjatywy Energetycznej

Moderacja: **Ireneusz Chojnacki**, publicysta, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł, WNP.PL

Najważniejsze wnioski:

- Energetyka rozproszona stwarza olbrzymie możliwości poprawy bilansu energetycznego Polski.
- Należy zwiększyć efektywność wykorzystania istniejących zasobów energetyki.
- Rozwój energetyki obywatelskiej wykorzystującej źródła odnawialne może przyczynić się do redukcji niskiej emisji i poprawy jakości powietrza.

28 września 2017 r. | 11.30-13.00 |

Inwestycje w infrastrukturę i naukę w ochronie zdrowia

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Michał Charkiewicz, członek zarządu, ChM Sp. z o.o.; **Bogdan Dyjuk**, członek zarządu województwa podlaskiego; **Andrzej Gajdowski**, starszy specjalista, Wydział Świadczeń Opieki Zdrowotnej, Podlaski Oddział Wojewódzki, Narodowy Fundusz Zdrowia; **Andrzej Kozłowski**, dyrektor, Wydział Polityki Społecznej, Podlaski Urząd Wojewódzki; **Marcin Moniuszko**, prorektor ds. nauki, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku; **Adam Szalanda**, dyrektor, Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach

Moderacja: **Piotr Wróbel**, zastępca redaktora naczelnego, Rynek Zdrowia

Najważniejsze wnioski:

- Ośrodek decyzyjny IOWISZ (Instrument Oceny Wniosków Inwestycyjnych Służby Zdrowia) jest wystandaryzowanym narzędziem oceny efektywności i racjonalności inwestycji w ochronie zdrowia. Kwestia ulokowania ośrodka decyzyjnego w przypadku tego narzędzia nie wpływa na wynik oceny wniosku;
- Udział kapitału prywatnego może korzystnie wpływać na dostępność i jakość świadczeń opieki zdrowotnej. Z perspektywy pacjenta priorytetem jest otrzymanie świadczenia o wysokiej jakości i skuteczności bez względu na formę organizacyjno-prawną świadczeniodawcy.

28 września 2017 r. | 11.30-13.00 |

Innowacje, badania i rozwój

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Bożena Datzuk, współwłaścicielka, TOBO; **Marek Dźwigaj**, wiceprezes, Podlaska Fundacja Rozwoju Regionalnego; **Daniel Górski**, dyrektor ds. rozwoju, Unibep SA; **Henryk Owsiejew**, przewodniczący rady nadzorczej, Malow Sp. z o.o.; **Rafał Pawełczyk**, dyrektor zarządzający ds. korporacyjnych, Agencja Rozwoju Przemysłu SA; **Łukasz Siemieniuk**, partner zarządzający, Region AIP Białystok | Lublin, Inkubatory AIP, regionalny dyrektor Growth, Business Link; **Henryk Siodmok**, prezes zarządu, ATLAS Sp. z o.o.; **Tomasz Stypułkowski**, prezes, Instytut Innowacji i Technologii Politechniki Białostockiej Sp. z o.o., Politechnika Białostocka; **Henryk Wnorowski**, kierownik, Katedra Nauk o Przedsiębiorstwie Wydziału Ekonomii, Uniwersytet w Białymstoku

Moderacja: **Jacek Ziarno**, I zastępca redaktora naczelnego, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł

Najważniejsze wnioski:

- Innowacyjność to konieczność, tylko tak można skutecznie konkurować. Jednak, aby prowadzić prace badawczo-rozwojowe, trzeba mieć kapitał. Większość firm w Polsce to firmy małe, o niskiej rentowności. One nie rozwijają B+R. Nie stać ich na takie inwestycje.
- Przedsiębiorcy są obciążani zbyt dużymi opłatami, np. ZUS-owskimi. Trzeba to zmienić. Potrzebna jest też reforma podatkowa, ale korzystna dla przedsiębiorców.
- Ważne jest wprowadzanie ulg dla przedsiębiorców prowadzących działalność badawczo-rozwojową, ale pod warunkiem, że w ślad za ulgami nie pójdą kontrole np. ze „skarbowki”, podważające zasadność ulg.
- Małym firmom trzeba pomóc. I dostarczyć im technologie, wytwarzane przez duże firmy. Warto więc, by nawiązywały współpracę, np. poprzez różne instytucje otoczenia biznesu.

- Nauka i biznes nie rozumieją się, nie mają zbieżnych celów. Dobrym pomysłem jest zapowiedź wprowadzenia doktoratów wdrożeniowych, naukowcy widzieliby sens prowadzenia prac na rzecz przedsiębiorstw. Potrzeba więcej takich zachęt.
- Trzeba uczyć od małego przedsiębiorczości, wprowadzać takie zajęcia już w przedszkolu i tym samym kreować postawy proinnowacyjne.
- Nakłady na B+R są niezbędne. Ale procedury wsparcia powinny być proste, a decyzje o przyznaniu pomocy - szybkie.

28 września 2017 r. | 11.30-13.00 |

Teraz Polska Jakość – wręczenie wyróżnień

Organizatorem panelu była Fundacja Polskiego Godła Promocyjnego "Teraz Polska", natomiast prowadzącym panel był Michał Lipiński, dyrektor Konkursu „Teraz Polska”.

Godło „Teraz Polska” cieszy się dziś zaufaniem, uznaniem społecznym i dobrą opinią publiczną. Jest gwarancją najwyższej jakości, jaką otrzymują konsumenci, nabywając produkt czy usługę.

W pierwszej części panelu dr Jarosław Górski zaprezentował wyniki badania konsumenckiego „Decyzje zakupowe Polaków” przygotowanego na zlecenie Fundacji „Teraz Polska” przez firmę ASM Centrum Badań i Analiz (wrzesień 2017 r.).

Najważniejsze wnioski:

- Konsumenci nie tylko doceniają, ale też cenią sobie jakość, są skłonni zapłacić więcej za produkt dobrej jakości.
- Dla konsumentów certyfikaty jakości oraz oznaczenie pochodzenia produktów są o tyle ważne, o ile czytelnie sygnalizują wysoką jakość oferty
- Niezależnie od poziomu patriotyzmu zakupowego, konsumenci mają tendencję do wybierania produktów krajowych, jeżeli krajowe pochodzenie sygnalizuje wysoką jakość
- Godło „Teraz Polska” jest wiarygodnym oznaczeniem wysokiej i stabilnej jakości, rozpoznawalności, polskiego pochodzenia i prestiżu – jest doceniane i poszukiwane przez konsumentów, obdarzone zaufaniem przez producentów
- Godło „Teraz Polska” jest doceniane i poszukiwane przez konsumentów, obdarzane zaufaniem przez producentów.
- Polska jakość jest w cenie

Tytuł „Promotor Polskiej Gospodarki” zdobyły cztery podlaskie firmy:

- **ChM Sp. z o.o.** - znany i ceniony na całym świecie producent specjalistycznych implantów i narzędzi dla ortopedii i traumatologii.
- **Spółdzielnia Mleczarska MLEKOVITA** - największy producent i eksporter nabiału w Europie Środkowo-Wschodniej, firma o ustalonej renomie na świecie i najcenniejsza marka w polskiej branży mleczarskiej.
- **Suempol Sp. z o.o.** - jeden z największych producentów łososia wędzonego w Polsce i Europie.
- **MAD Bicycles** – start-up produkujący rowery z duszą, „szyte na miarę, po które ustawiają się kolejki chętnych z całego świata, m.in. z Holandii, Niemiec, USA, RPA, Chile i Indonezji.

Tytuł „Promotor Polski” uzyskali:

- **Grażyna Dworakowska** - dyrektor Białostockiego Ośrodka Kultury. Organizatorka Festiwalu „Wschód Kultury/Inny Wymiar”, prezentującego bogactwo wielokulturowości Podlasia, a w szczególności Białegostoku. Promuje ideę dialogu i tolerancji w mieście zróżnicowanym kulturowo.
- **Witold Karczewski** – prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Białymstoku, wiceprezes Krajowej Izby Gospodarczej. Zajmuje się integracją lokalnego biznesu, promowaniem przedsiębiorczości, doradztwem prawnym i podatkowym, mediacjami gospodarczymi.
- **Krzysztof Pruszyński** - twórca marki Blachy Pruszyński, największego krajowego wytwórcy stalowych pokryć dachów i elewacji, znanej zarówno w krajach Europy Wschodniej, jak i Zachodniej. Obecnie rozwija sprzedaż do tak odległych regionów jak Ameryka Południowa czy Afryka.
- **Andrzej Szumowski** - prezes Stowarzyszenia Polska Wódka. Od blisko 25 lat związany z promocją Polski oraz polskiej marki. Wielki propagator polskiej wódki, od lat przekonujący, że polską wódką powinniśmy się chwalić i być z niej dumni. Dyrektor i „główny architekt” powstającego Muzeum Polskiej Wódki.

28 września 2017 r. | 13.30-14.30 |

Via Carpatia – bliżej celu?

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Sławomir Barczak, dyrektor obszaru infrastruktury, Mostostal Warszawa SA; **Leszek Marek Gołąbiecki**, prezes zarządu, Unibep SA; **Lesław Kornak**, dyrektor, Departament Dróg i Publicznego Transportu Zbiorowego, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego; **Jerzy Leszczyński**, marszałek województwa podlaskiego; **Artur Popko**, członek zarządu, dyrektor budownictwa infrastrukturalnego, Budimex SA

Moderacja: **Michał Wroński**, dziennikarz, PortalSamorządowy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Via Carpatia ma 3,4 tys. km, biegnie przez kraje, gdzie mieszka 95 mln ludzi – w tym mieszkańcy województw Polski Wschodniej. O potrzebie jej wybudowania nie trzeba nikogo przekonywać, mimo to od lat pozostaje w sferze projektów. Ostatnio zmieniło się to o tyle, że droga S19 (czyli Via Carpatia) została wpisana do rządowego projektu budowy dróg. Jak się jednak okazuje na jej powstanie mieszkańcy województw Polski Wschodniej będą musieli jeszcze poczekać.
- Planowana trasa S19 powinna być wpisana do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, wtedy byłyby na nią zapewnione pieniądze z UE. Bez środków europejskich i wpisania tego korytarza do priorytetów Europy ta droga szybko nie powstanie. Wszystkie strony muszą więc wciąż nieustannie lobbować na rzecz włączenia Via Carpatii do sieci TEN-T – transeuropejskiej sieci transportowych.
- Przedstawiciele firm budowlanych, biorących udział w przetargach na drogi dzielili się swoimi spostrzeżeniami z postępu prac. I ich wniosek jest jeden: przetargi są obecnie znacznie opóźnione. To niedobrze, bo droga powstanie później – z drugiej jednak strony w związku z nagromadzeniem obecnie ilości przetargów i brakiem rąk do pracy – takie opóźnienie może pozwoli uniknąć znacznie wyższych kosztów powstania tej inwestycji.
- Jednym z głównych problemów i zagrożeń w przedmiocie szybkiej realizacji inwestycji są ogromne trudności firm budowlanych – w tym przede wszystkim niedobór pracowników przez co rosną koszty inwestycji drogowych. Należy wziąć to pod uwagę w przygotowywaniu i aktualizacji przetargów. W dużej części firm budowlanych większość pracowników pochodzi ze wschodu o czym świadczy wzrost kosztów budowlanych chociażby w Kijowie o 30%.
- Problemem w naborze pracowników ze wschodu są procedury uzyskania pozwolenia na pracę, a dokładnie czas oczekiwania na pozwolenie – średnio 3 miesiące, co znacząco opóźnia inwestycje. Dlatego niezwykle istotny pozostaje postulat zmiany przepisów związanych z pozwoleniem na pracę, ułatwienie procedury i skrócenie terminu oczekiwania.
- W województwie podkarpackim trwają najbardziej zaawansowane prace nad budową Via Carpatii. Jednak wszystkie przetargi muszą być poddane aktualizacji ze względu na wzrost kosztów pracy. Obecnie wiele przetargów pozostaje nierozstrzygniętych dlatego wymagają aktualizacji.
- Dla województw Polski Wschodniej ta droga to „szkielet i kręgosłup”, droga kluczowa dla transportowego rozwoju tych regionów. Województwo Podlaskie przeznaczyło 1 mld zł na budowę dróg wojewódzkich łączących się lub przecinających Via Carpatię. W woj. Podlaskim trwają bardzo zaawansowane prace planistyczne i projektowe. Jednak do dziś nie jest w 100% pewny przebieg S19. Brak jest też ciągle konsensusu społecznego, gdzie ma się łączyć Via Carpatia z Via Baltica (droga S61). To wszystko rzutuje na możliwości sprawnej realizacji całej inwestycji.
- Na wschodzie trwa obecnie prawdziwy przewrót jeśli chodzi o infrastrukturę transportową – tylko w Podlaskiem ma powstać 469 km dróg ekspresowych.

28 września 2017 r. | 13.30-14.30 |

Energia Plus. Nowe zjawiska na rynku energii

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Martin Kastner, Project Manager, Energievision Frankenwald e.V.; Bogdan Rogaski, prezes zarządu, Barter SA; Piotr Siniakowicz, burmistrz Miasta Siemiatycz

Moderacja: Ireneusz Chojnacki, publicysta, Magazyn Gospodarczy Nowy Przemysł, WNP.PL

Najważniejsze wnioski:

- Korzystne jest dokonywanie zakupów pakietowych energii głównie ze względu na większą możliwość negocjacji ceny przy takim zakupie.
- Należy dążyć do rozwoju lokalnych źródeł energii np. biogazowni. Funkcjonująca w Siemiatyczach biogazownia przy oczyszczalni ścieków zapewnia ciepło i energię dla tejże oczyszczalni.
- Należy budować elektrociepłownię, dzięki którym likwidowane będą kotłownie węglowe a przez to zostanie ograniczona emisja zanieczyszczeń do powietrza.
- W Polsce brak jest wyraźnej konkurencji pomiędzy firmami sprzedającymi energię w zakresie ceny i urozmaicenia możliwych do nabycia pakietów energii.
- Magazynowanie energii jest procesem drogim, w Polsce nierozwiniętym wymagającym dużych nakładów.
- Problemem do rozwiązania na najbliższe lata jest brak stacji ładowania dla pojazdów elektrycznych.
- Klastry i inicjatywy klastrowe osiągają lepsze wyniki niż ogół firm, zwłaszcza pod względem innowacji, cen zakupu energii i wytwarzania własnej energii.
- Rozwój klastrów oraz stwarzanie warunków do tworzenia lokalnych mocy bazujących na OZE powinno być celem zainteresowania zarówno władz centralnych jak i regionalnych.
- Energetyczne wykorzystanie odpadów jest szansą na pozyskiwanie taniej energii wraz z jednoczesnym zagospodarowaniem odpadów.

Kadry, gospodarka, migracje. Rynek pracy w Polsce Wschodniej

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Marek Cierpiał-Wolan, dyrektor, Urząd Statystyczny w Rzeszowie; **Joanna Lisowska-Janowska**, dyrektor, Pion Organizacji i Zarządzania, Ursus SA; **Janina Mironowicz**, dyrektor, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku; **Anna Naszkiewicz**, wicemarszałek województwa podlaskiego; **Tomasz Wróblewski**, prezes, Warsaw Enterprise Institute
Moderacja: **Piotr Michalczyk**, partner, praktyka polskich firm prywatnych, PwC

Najważniejsze wnioski:

- Statystyka pokazuje, że pomimo iż Polska Wschodnia cały czas się rozwija, a wskaźniki poprawiają się (bezrobocie maleje, średnia pensja rośnie), to dystans pomiędzy regionami wschodnimi, a resztą województw nadal pozostaje wysoki.
- Rynek pracy zarówno w Polsce wschodniej jak i w pozostałych regionach zmienia się. Brakuje wykwalifikowanych pracowników. Pracodawcy zabiegają o specjalistów, pojawia się w tym zakresie pewnego rodzaju konkurencja pomiędzy przedsiębiorcami.
- W poprzedniej perspektywie finansowej w ramach POKL na rozwój szkolnictwa zawodowego przeznaczono 82 mln zł, a w obecnej 180 mln. Tak duża alokacja jest wynikiem potrzeby ciągłych i dużych zmian w tym obszarze. Szkoły zawodowe mają niedostosowane programy kształcenia do potrzeb pracodawców. Sporo w tym zakresie zostało zrobione, w wielu szkołach funkcjonuje współpraca z przedsiębiorcami, ale ciągle za mało jest odważnych inicjatyw typu „klasa patronacka”. A fundusze na takie projekty są dostępne.
- System kształcenia zawodowego w Polsce jest nieprzyjazny. Uczeń po ukończeniu szkoły zawodowej lub zawodowej wyższej uczelni nie ma wszystkich uprawnień do wykonywania zawodu. Młodzież wyjeżdża za granicę, gdzie zdobyte w Polsce kwalifikacje wystarczają by mógł wykonywać swój zawód.
- Wsparciem kadry w Polsce Wschodniej są osoby zza wschodniej granicy (Ukraina, Białoruś). Ale i dla nich Polska Wschodnia nie jest zbyt atrakcyjna. Preferują duże miasta Polski Zachodniej, a Województwa Wschodnie są często tylko „przystankiem” do zaklimatyzowania w Polsce.
- Potrzebne są działania zatrzymujące młodych ludzi w Polsce Wschodniej – zwłaszcza potrzebna jest dobrze płatna praca. Informacja o możliwości zatrudnienia powinna trafiać do młodych ludzi już w trakcie nauki.
- Stopa bezrobocia najwyższa jest na wschodzie.
- Ludzie wyjeżdżają, bo nie mają innych możliwości i dobrych warunków płacowych oraz rozwoju.
- Ze strony pracodawcy – brak jest kandydatów do pracy oraz wykwalifikowanej kadry. Na specjalistę często trzeba poczekać. Występuje zjawisko „podkradania” specjalistów pomiędzy przedsiębiorstwami
- Pożądane są wąskie specjalizacje a szkoły nie kształcą w tym kierunku. Potrzebna jest współpraca między pracodawcą a szkołami.
- Szkolnictwo zawodowe nie daje prawa do wykonywania zawodu. Potrzebne są dodatkowe płatne kursy i szkolenia, które dają uprawnienia.
- Niedostateczna ilość ludzi gotowych do pracy, co jest pokłosiem niedostosowanego do potrzeb rynku systemu kształcenia
- Występowanie dysproporcji/różnic pomiędzy wynagrodzeniem brutto w województwach wschodnich, a wynagrodzeniem np. w województwie mazowieckim
- Brak zachęt do tworzenia małych firm, zły system tworzenia małych firm w Polsce.
- Nastawienie na mentoring w pracy. Rozszerzenie tej działalności na szkolnictwo zawodowe.
- Rozwój infrastruktury społecznej (żłobki, przedszkola...) może pozwolić na zatrzymanie pracowników (poza wysokością wynagrodzenia), jak również na zachęcenie potencjalnych przedsiębiorców do zainwestowania na danym terenie i stworzenia nowych miejsc pracy co pozwoliłoby to na zahamowanie migracji pracowników.
- Należy postawić na współpracę przedsiębiorców z samorządami (kooperacje, dialogi).

Zrównoważony rozwój. Środowisko i technologie

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Mariusz Błasiak, naczelnik, wydział ds. koordynacji wdrażania projektów rozwojowych, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych; **Sylwia Jaskulska**, członek zarządu województwa warmińsko-mazurskiego; **Lech Magrel**, dyrektor, Departament Ochrony Środowiska, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku; **Jerzy Sirak**, burmistrz Hajnówki

Moderacja: **Michał Nowak**, redaktor, PortalSamorządowy.pl

Najważniejsze wnioski:

- Sieć obszarów NATURA 2000. Sieć została ukształtowana w arbitralny sposób, bez odpowiedniej konsultacji społecznej i często bez akcji informacyjno-edukacyjnej wśród mieszkańców. W miejsce Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ) i regionalnych dyrekcji ochr. środow. (GDOŚ) ma powstać jedna instytucja z oddziałami w regionach – Dyrekcja Ochrony Środowiska (DOŚ). Czy to dobry kierunek zmian?
- Sieć Natura 2000 jest blokadą dla rozwoju gmin czy szansą na zrównoważony rozwój?

- Ministerstwo środowiska opublikowało propozycję rozporządzenia, w ramach którego „w szczególnych przypadkach” będzie można odstąpić od ochrony poszczególnych gatunków lub siedlisk w ramach programu Natura 2000. Czy to dobry kierunek? Możliwa jest jego realizacja?
- Gospodarka o obiegu zamkniętym Jakie zmiany systemowe są potrzebne, aby ułatwić gminom osiągnięcie poziomów odzysku, a mieszkańców zachęcić do segregacji odpadów?
- Technologie przyjazne naturze – inwestycje w zgodzie z prawem i środowiskiem, uchwały antysmogowych, programy dofinansowania do wymiany pieców.
- Edukacja mieszkańców przyczyni się do zwiększenia świadomości jakie korzyści niesie segregacja odpadów w gospodarstwach domowych, a co za tym idzie poprzez prawidłową segregację odpadów komunalnych „u źródła” możliwe będzie osiągnięcie przez gminy nałożonych prawem unijnym poziomów recyklingu i ponownego użycia odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

28 września 2017 r. | 13.30-14.30 |

Kobiety w gospodarce makroregionu

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Barbara Chwesiuk, prezes zarządu, Bialcon SA; **Krystyna Leśniak-Moczuk**, prezes, Stowarzyszenie Krystyn Podkarpackich; **Elena Łukanowa**, prezes, AdamPol SA; **Katarzyna Rutkowska**, prezes zarządu, AC SA; **Cecylia Sadowska-Snarska**, członek Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej, Polska Akademia Nauk (PAN); **Henryka Strojnowska**, psycholog, wykładowca, trener, wicewojewoda województwa lubelskiego w latach 2008-2012, dyrektorka, Zarząd Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie

Moderacja: **Małgorzata Paszko**, wiceprezeska, Podlaskie Stowarzyszenie Właścicieli Firm Klub Kobiet Biznesu

Najważniejsze wnioski:

- Podziękowanie organizatorom za możliwość poruszenia na Wschodnim Kongresie Gospodarczym tematu sytuacji kobiet w Polsce Wschodniej i udziału kobiet w rozwoju społeczno- ekonomicznym regionu. Pełna sala uczestniczek i uczestników panelu, pokazała, że był on bardzo potrzebny i powinien na trwałe wpisać się w program Kongresu.
- Panelistkami były przedstawicielki naszego regionu, ale także województw: Podkarpackiego, Lubelskiego i Warmińsko- Mazurskiego. Z wypowiedzi panelistek wynika, że bardzo ważna dla kobiet jest możliwość korzystania przez nie z programów mentoringowych. Powinny być tworzone takie programy m.in. w Regionalnych Programach Operacyjnych. Możliwość spotkania w gronie kobiet, wymiany doświadczeń, wzajemnego wspierania jest bardzo potrzebna.
- Ważne jest, aby JST wspierały programy dotyczące równowagi praca- życie skierowane do kobiet i do rodzin.
- Ważne jest, aby JST same wdrażały programy praca- życie i tym samym dawały przykład innym pracodawcom.

28 września 2017 r. | 15.00-16.00 |

Piękny Wschód – turystyka i sport szansą regionu

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Bogdan Dyjuk, członek zarządu województwa podlaskiego; **Władysław Grochowski**, prezes zarządu, Arche Sp. z o.o.; **Roland Hesz**, planner – analyst, Central European Service for Cross-border Initiatives (CESCI); **Adam Kamiński**, prezes zarządu, Lokalna Grupa Działania-Puszcza Knyszyńska; **Dorota Lachowska**, prezes, Forum Regionalnych Organizacji Turystycznych, wiceprezes, Lubelska Regionalna Organizacja Turystyczna; **Wiktor Liskowicz**, wiceprzewodniczący, Grodzieński Obwodowy Komitet Wykonawczy; **Adam Walicki**, prezes zarządu, Resursa Podlaska; **Lidia Wójtowicz**, dyrektor, Departament Polityki Regionalnej, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Moderacja: **Mariusz Golak**, redaktor, Publikator, autor bloga turystycznego *Hej Podlasie!*

Najważniejsze wnioski:

- Turystyka może stać się istotnym elementem rozwoju gospodarki Województwa Podlaskiego.
- Znacząca rola turystyki transgranicznej w rozwoju regionu. Jako przykład podano Puszczę Białowieską, będącą jednym z najbardziej udanych produktów turystyki transgranicznej. Ruch bezwizowy z Białorusią oraz polsko -białoruska grupa robocza ds. rozwoju Kanału Augustowskiego mają na celu rozwinięcie turystyki transgranicznej i jak najlepszego wykorzystania potencjału Kanału Augustowskiego jako transgranicznego produktu turystycznego.
- Potrzeba posiadania skoordynowanej oferty turystycznej i skonsolidowania działań. Propozycja wyboru głównych produktów turystycznych oraz ich promocji jako produktów turystycznych całej Polski Wschodniej.
- Jednym z głównych problemów turystyki Polski Wschodniej jest krótki sezon i często niesprzyjająca pogoda latem. Aby zachęcić turystów do przyjazdu również poza sezonem, potrzebne są innowacje w turystyce oraz stworzenie oferty unikalnej, ciekawej bez względu na warunki pogodowe. Podkreślono też istotność rozwoju turystyki weekendowej, ze szczególnym ukierunkowaniem na klientów korporacyjnych.
- Rozwiązaniem pojawiających się w turystyce problemów może być turystyka biznesowa, jako czynnik atrakcyjności inwestycyjnej regionów. Podano przykład województwa warmińsko-mazurskiego, które w tej kwestii postawiło na rozwój hoteli cztero- i pięciogwiazdkowych, które cieszą się zainteresowaniem organizatorów konferencji i eventów służbowych.

28 września 2017 r. | 15.00-16.00 |

Spotkania gospodarcze Polska-Białoruś

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Vladimir V. Apanasovich, dyrektor, Instytut Biznesu i Zarządzania Technologią, Białoruski Uniwersytet Państwowy w Mińsku; **Valery Labun Boleslavovich**, dyrektor generalny, Izba Przemysłowo-Handlowa w Brześciu; **Mechislav Kostsiuk**, dyrektor generalny, Grodzieński Oddział Białoruskiej Izby Przemysłowo-Handlowej; **Dariusz Mejszutowicz**, dyrektor zespołu relacji z klientem, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA; **Marek Siergiej**, prezes zarządu, Promotech Sp. z o.o.; **Henryk Siódmostok**, prezes zarządu, ATLAS Sp. z o.o.; **Sergey Tkachenko**, naczelnik administracji, Wolna Strefa Ekonomiczna GrodnoInvest; **Anatol Wielikin**, prezes, Zrzeszenie Polskiego Biznesu w Białorusi, dyrektor generalny, JC "Bel-Plast International" Ltd.

Moderacja: **Kazimierz Zdunowski**, prezes, Polsko-Białoruska Izba Handlowo-Przemysłowa

Najważniejsze wnioski:

- Istotnym wsparciem dla aktywizacji i szybszego rozwoju relacji gospodarczych Polsko-Białoruś były inicjatywy wychodzące od środowisk politycznych obu państw, przede wszystkim: wizyty wicepremiera rządu RP, Mateusza Morawieckiego oraz marszałka Senatu RP, Stanisława Karczewskiego na Białorusi i wizyta w Polsce w 2017 r. Zastępcy Przewodniczącego Izby Reprezentantów Zgromadzenia Narodowego Białorusi, Bolesława Pirshtuka. Ważne jest podtrzymanie obecnej korzystnej atmosfery politycznej poprzez inicjowanie dalszych kontaktów.
- Warunkiem rozwoju inwestycji polskich na Białorusi są efektywne działania informacyjne, przekazujące dane nie tylko o sprzyjających biznesowi warunkach, lecz także o dobrej atmosferze wśród potencjalnych partnerów białoruskich w odniesieniu do inicjatyw z Polski.
- W sytuacji trudności ekonomicznych występujących w skali globalnej Białoruś może być dla polskich inwestorów doskonałym miejscem do rozwoju biznesu z racji dogodnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Działania władz Białorusi zmierzają do dalszego upraszczania procedur i ułatwienia rozwoju inwestycji zagranicznych. W oparciu o dotychczasowe, dobre doświadczenia otwiera to przed polskimi przedsiębiorcami nowe możliwości.
- W sytuacji silnych wpływów gospodarczych i politycznych Rosji rozwiązaniem dla obszaru Polska-Białoruś przeciwdziałającym takim tendencjom może być zbudowanie na bazie rynków polskiego i białoruskiego centrum gospodarczego, mającego realny wpływ na ekonomię tej części Europy. Istotnym czynnikiem będzie wyłonienie takich specjalności, które swobodnie generują zyski na rynkach międzynarodowych.

28 września 2017 r. | 15.00-16.00 |

Klasy i ich rola w rozwoju gospodarki

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Lech Fronckiel, reprezentant Kłastrów Podlaskich, Klaster Marek Turystycznych Polski Wschodniej w Sercu Natury; **Adam Gołębiński**, Klaster Instytucji Otoczenia Biznesu Biznes Klaster; **Krzysztof Krystowski**, prezes, Klasy Polskie, wiceprezes, Leonardo-Finmeccanica, właściciel, PZL Świdnik; **Emilia Malinowska**, dyrektor, Biuro Innowacyjności Przedsiębiorstw, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku; **Maciej Monkosa**, Senior manager, Cluster Metal Industry; **Sebastian Rynkiewicz**, koordynator, Klaster Obróbki Metali, prezes zarządu, Centrum Promocji Innowacji i Rozwoju;

Piotr Sobolewski, prezes zarządu, Towarzystwo Amicus, InfoTech Klaster Informatyczny

Moderacja: **Tomasz Kozłowski**, prezes, Podlaski Związek Pracodawców, przewodniczący, Podlaskie Forum Gospodarcze, koordynator, Wschodni Klaster Budowlany

Najważniejsze wnioski:

- Istotna rola kłastrów, zwłaszcza Krajowych Kłastrów Kluczowych, we wspomaganiu ekspansji międzynarodowej przedsiębiorstw, promocji województwa za granicą czy rozwiązywaniu aktualnych problemów związanych m.in. brakiem odpowiednio wykształconej kadry;
- W dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym dostrzegana jest rola kłastrów, zgodnie z zapowiedziami Ministerstwa Rozwoju ma wkrótce powstać odrębny dokument dotyczący polityki klastrowej; wprawdzie w dokumentach strategicznych na szczeblu regionalnym nie ma wprost mowy o klastrach, jednakże klasy z województwa podlaskiego znacząco się rozwinęły; brak wskazania słowa „klaster” nie oznacza, iż rozwój kłastrów nie jest wspierany, chociażby w ramach środków RPO, gdzie znajdują się pewne narzędzia wsparcia czy też preferencje w wyborze projektów; klasy mogłyby również odegrać rolę we wspieraniu promocji gospodarczej regionu;
- Przedstawiciele kłastrów zgodnie podkreślali jak trudną i istotną rolę jest funkcja koordynatora klastra; oczywiście wiele dyskusji zostało już przeprowadzonych co do kwestii finansowania koordynatorów kłastrów i również na tym panelu pojawiały się różne głosy w tej kwestii, jednakże z pewnością wsparcia potrzebują koordynatorzy inicjujący różne procesy sieciowania i powstawania kłastrów (ich zadanie jest najtrudniejsze przy praktycznie braku wynagrodzenia na tym etapie), jak również w pewnym zakresie istniejące klasy (niekoniecznie muszą być to środki na finansowanie wynagrodzeń, ale na finansowanie różnych inicjatyw podejmowanych przez klasy). Obecny przedstawiciel Cluster Metal Industry wskazał na praktyki funkcjonujące w Niemczech, gdzie działania podejmowane przez klasy są bardzo mocno wspierane środkami publicznymi.

Edukacja i szkolnictwo wyższe

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Aneta Andruszkiewicz, dyrektor personalna, Unibep SA; **Edyta Dąbrowska**, kierownik, Referat Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego, Departament Rozwoju Regionalnego, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku; **Edward Hościłowicz**, rektor, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku; **Roman Kaczyński**, prorektor ds. rozwoju, Politechnika Białostocka; **Maciej Perkowski**, kierownik, Zakład Prawa Międzynarodowego Publicznego, Uniwersytet w Białymstoku; **Jan Szmidt**, przewodniczący, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, rektor, Politechnika Warszawska

Moderacja: **Katarzyna Domagała**, dziennikarz, PortalSamorządowy.pl, PulsHR.pl

Najważniejsze wnioski:

- Reforma szkolnictwa wyższego – kluczem do szeroko pojętej współpracy uczelni wyższych ze sferą biznesu. Przedstawiciele środowiska nauki nie widzą zagrożeń ze strony propozycji reformy nauki dla rynku pracy i określonych branż, zwłaszcza IT, na które zwracają uwagę pracodawcy. Wysoki popyt na informatyków staje się faktem. Potwierdzają to badania prowadzone na regionalnym rynku pracy województwa podlaskiego przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.
- Zmiany w szkolnictwie wyższym, jakie zapowiedział minister Jarosław Gowin, zasadniczo wpłyną na funkcjonowanie polskich uczelni wyższych. Uczelnie wyższe będą kształciły młodzież i prowadziły zajęcia w tematach i obszarach, w których dana uczelnia prowadzi badania naukowe. Pomimo kilku słabych punktów proponowanej reformy, przejawiających się m.in. w nowym określeniu ciał sprawujących władzę na konkretnych wydziałach oraz nieprecyzyjnym określeniu ich funkcji decyzyjnych, przedstawiciele środowiska nauki pozytywnie oceniają propozycje zmian. Zmieni się również podejście do doktoratów wdrożeniowych. Proponowane zmiany wprowadzą możliwość finansowania tego rodzaju prac badawczych.
- Podnoszenie kwalifikacji przez kontakt z biznesem jest pozytywnie postrzegane przez nauczycieli akademickich, którzy deklarują zarówno chęć jak i potrzebę korzystania z takiej formy dokształcania się.
- Zadaniem uczelni wyższych jest kształtowanie wśród studentów chęci rozwoju i pasji.
- Wartością dodaną współpracy między uczelniami wyższymi, a sferą biznesu jest możliwość obserwacji przyszłych kadr gospodarki oraz właściwe ich ukierunkowanie. Regionalni pracodawcy województwa podlaskiego przejawiają własną inicjatywę w poszerzaniu tego rodzaju kontaktów.
- Skutecznym czynnikiem dynamizowania przyszłych kadr gospodarki będzie silniejszy nacisk na wielopłaszczyznowe kształcenia zawodowe. Pójście na studia nie musi wiązać się z wyborem liceum po etapie kształcenia podstawowego. Z równie dobrym skutkiem cykl kształcenia ponadpodstawowego może oprzeć się na szkole zawodowej, aby następnie poprzez technikum i maturę prowadzić na uczelnię wyższą.
- Właściwie ukierunkowany potencjał jest gwarantem przyszłego sukcesu; Polska Wschodnia stwarza możliwości rozwoju; migracja zarobkowa staje się bezcelowa.
- Potrzeby rynku pracy według prowadzonych badań i analiz – w gospodarkach Europy Zachodniej utrzymuje się tendencja zapotrzebowania na dobrze wykształconych pracowników, popyt na wykształconych specjalistów sięga tam 60% ofert pracy. Na tym tle w województwie podlaskim zauważyć można sytuację odwrotną, zapotrzebowanie na specjalistów to tylko 10% rynku pracy. Jest to wynikiem rolniczego charakteru produkcji dominującego w naszym regionie. w przekroju kwalifikacyjnym, gospodarce potrzebny jest szeroki katalog zawodów prezentujących poziomy wykształcenia od zawodowego po wyższe. Niemniej jednak, w ujęciu ilościowym, w popycie na pracę zdecydowanie przeważa popyt na zawody wymagające wykształcenia zasadniczego i średniego zawodowego. W związku z postępującą industrializacją terenów województwa podlaskiego w najbliższej przyszłości można spodziewać się zmiany tych wartości, na wzór sytuacji w Europie zachodniej. Od tempa rozwoju i przekształceń strukturalnych oraz absorpcji trendów globalnych będzie zależało, w perspektywie ilu lat i w jakim ujęciu ilościowym, będzie wzrastał w regionalnej gospodarce popyt na specjalistów. Zależy to również od tego, jak szybko nastąpi i jaki będzie wkład do gospodarki tych gałęzi, w których badania naukowe i myśl techniczna wymagają dostępu do kadr, przede wszystkim, z wysokim poziomem wykształcenia.
- Uczelnie wyższe Polski Wschodniej przegrywają konkurencję o studenta zagranicznego z silniejszymi ośrodkami akademickimi z innych części kraju. Pomimo położenia na wschodniej granicy kraju, poza Lublinem, uczelnie wyższe z województw Polski Wschodniej nie są w stanie konkurować o studentów zza wschodniej granicy z tak silnymi ośrodkami akademickimi jak warszawskie, czy krakowskie. Najwięcej młodych ludzi z Ukrainy i Białorusi studiuje w Polsce, ale potencjalni kandydaci na studia pochodzący z tych krajów wybierają większe miasta, w których posiadają więcej możliwości rozwoju.

Rola Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym

Prelegenci biorący udział w dyskusji (wykaz osób w kolejności alfabetycznej):

Jerzy Leszczyński, marszałek województwa podlaskiego; **Bogdan Paszkowski**, wojewoda podlaski; **Andrzej Ryński**, wiceprzewodniczący, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Olsztynie; **Jacek Sułek**, Wojewódzka Rada Dialogu

Społecznego w Kielcach, dyrektor, Wydział Infrastruktury i Rozwoju, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki; **Ireneusz Wiśniewski**, przewodniczący, Rada OPZZ Województwa Podlaskiego; **Zbigniew Żurek**, przewodniczący, Zespół Problemowy ds. Rozwoju Regionalnego, Rada Dialogu Społecznego
Moderacja: **Waldemar Pędziński**, przewodniczący, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Białymstoku

Najważniejsze wnioski:

- Dyskutowano o podniesieniu roli WRDS i wzmocnienia ich udziału jako ciał nie tylko konsultacyjnych i doradczych,
- Zaprezentowano różne praktyki organizacji i funkcjonowania Rad w województwach,
- Omówiono główne bariery w funkcjonowaniu WRDPP, wskazano na czynniki społeczne, które mają istotne znaczenie zwłaszcza dla funkcjonowania WRDS w Polsce Wschodniej gdzie poziom zaufania społecznego jest znacznie niższy niż w regionach zachodnich.
- Zastanawiano się nad przyszłością Rad i jej współpracy z innymi ciałami społecznymi, np. radami pożytku publicznego, radami ds. zatrudnienia, radami biznesu, itp.
- Dwuletnie doświadczenia pracy WRDS pokazują, że do jej właściwości należą nie tylko umocowane ustawowo sprawy objęte zakresem zainteresowania związków zawodowych i pracodawców, będące w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa, ale także szeroko rozumiane sprawy społeczno-gospodarcze województwa. WRDS jako platforma dialogu rozstrzyga w sprawach o znacznie szerszym społeczno-gospodarczym kontekście niż wynika to z obecnej ustawy.